

Tabor

BOG - NAROD - DOMOVINA

1974

EL FORTIN

Št. 4

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov • TAVOR je glasilo in vestnik Zveze D. S. P. B. Tabor • Mnenje Z. D. S. P. B. Tabor predstavlja le članki, ki so podpisani od glavnega odbora Zveze. • Izdaja ga konzorcij. Predsednik inž. Anton Matičič. • Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila, za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Božo Šušteršič.

—::—

TAVOR is the voice of the Confederation Tabor of the United Slovene Anticommunists

—::—

TAVOR es órgano de la Confederación Tabor de los Anticomunistas Eslovenos Unidos. • Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158. Buenos Aires, Argentina

—::—

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 33-7213

—::—

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.210.293

—::—

Naročnina: Južna Amerika 40 pesov ley 18.188, odn. enakovrednost v dolarju; ZDA-Kanada-Evropa-Avstralija z navadno pošto 6 dol., z letalsko pa 10 dolarjev (ZDA)

—::—

Naročila, reklamacije, nakazila, dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, José L. Suárez FNGBM, Pcia. de Buenos Aires, Argentina. Telefon: 766-7513.

NAŠA NASLOVNA SLIKA

V svoji borbi slovenski domobranci niso nikdar počivali. Nenehno naprej za sovražnimi enotami! Ko je še svet verjel komunističnim lažem o osvoboditvi, so naši možje in fantje že bili boj za večne ideale vsega človeštva: Bog — Narod — Domovina in tako pokazali pot, kako je treba rdečim zločincem preprečiti njih nakane.

P O R A V N A J T E N A R O Č N I N O !

Svobodni sveta,
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!

Abril 1974

BUENOS AIRES

April 1974

LAMENTO COMUNISTA

Volodia Teitelboim, miembro de la Comisión política del Partido Comunista de Chile, tuvo la suerte de hallarse en el extranjero cuando se produjo el "putsch" militar, por lo que se convirtió en el portavoz oficial de los comunistas chilenos fuera de las fronteras de su país. Como, desde hace mucho tiempo, ha sido siempre el fiel servidor de la línea general trazada por el Kremlin (tanto en tiempos de Stalin, primero, de Hruschov luego y ahora de Brezhnev), no expresa sólo su propia opinión, sino la del movimiento comunista mundial. Es lo que sucede con su artículo "Preludios a las futuras victorias en Chile", publicado en la revista "Problemas de la Paz y del Socialismo", que aparece en Praga.

El artículo se inicia con la indispensable autocrítica, como acontece siempre después de un grave fracaso comunista: "El Partido Comunista de Chile, ni que decir tiene, ha iniciado un análisis crítico y autocrítico." Los otros partidos comunistas son invitados a participar también en esta acción: "La crítica amistosa y comprensiva de los partidos hermanos nos ayuda".

La primera cuestión que trata se refiere al camino de acceso al poder, ya que la tendencia china siempre ha denunciado la llamada "vía chilena" como seudorevolucionaria y condenada al fracaso, a lo que en nombre de los prosoviéticos Teitelboim replica: "Como todos saben, el marxismo-leninismo admite la vía armada y la vía pacífica... Los acontecimientos que se producen en nuestro país no desmienten la teoría marxista-leninista; al contrario, la confirman." El autor del artículo señala dos errores principales cometidos por el gobierno de Allende: 1) Cabía reforzar el control sobre el aparato de la dirección del Estado y arrojar ante todo de las Fuerzas Armadas a los elementos fascistas y reaccionarios, "lo cual debe ser hecho en momento oportuno"; 2) entre las causas de la "derrota provisional, es preciso asimismo tener en cuenta el papel negativo de la existencia de dos tendencias opuestas en el seno del bloque y del gobierno de

Unidad Popular, la otra tendencia mostrando posiciones sectáreas e impidiéndonos actuar minaba desde el exterior y del exterior la Unidad Popular."

En lo sucesivo, la tarea del Partido Comunista consiste en aislar a "la pandilla fascista de Pinochet". Y Teitelboim añade: "Los comunistas trazan esta línea de separación entre la minoría fascista y la mayoría antifascista, a través de todas las instituciones del país, incluidas las Fuerzas Armadas... Los militares patriotas tendrán un lugar de honor en el frente antifascista, al lado del pueblo".

Fr. G.:

MUČENIK, KI GA NIHČE NE MARA

(Zgodba kardinala Mindszenty-ja)

Josef kardinal Mindszenty, s pravim imenom Pehm, je mučenik moderne dobe, katerega očitno nihče ne mara. Ta madžarski primat ni nikdar klonil pod političnimi pritiski. Živel je skromno in svoje življenje posvetil molitvi, premišljevanju in branju teoloških, filozofskih in zgodovinskih knjig. Prvič je bil aretiran leta 1919 ob kratkotrajnem političnem terorju na Madžarskem. Komunisti so tedaj prvič poskusili priti do oblasti na Ogrskem. Ob času nemške okupacije je javno napadel novi Hitlerjev red in ga ožigosal kot nečloveškega in ateističnega. Bil je med redkimi duhovniki na Madžarskem, ki je bil zaprt pod nacizmom. Po vojni je bil imenovan za madžarskega Primata in njegov prvi akt je bil tožba nad početjem sovjetskih vojakov. Tedaj je tudi pričel ostro borbo s komunizmom.

Leta 1947 je potoval po ZD in tedaj so mu domači komunistični oblastniki ponudili prosto pot na Zapad. Ameriška duhovščina ga je nagovarjala, naj ostane v svobodi. Kardinal je odklonil, odločil se je za mučeništvo in se vrnil k svoji „čredi“. Na dan po božiču leta 1948 so ga komunisti aretirali, postavili pred „ljudsko“ sodišče in ga obsodili na dosmrtno ječo. Kardinal je poznal komunizem in vedel je za njihove metode izsiljevanja in priznanja izsiljene krivde. Par dni pred aretacijo je napisal izjavo, v kateri je povedal, da je nedolžen in če bi iz njega bila izvita kakršnakoli izjava o krivdi, bo taka izjava sad šibkosti mesa. Komunisti so ga v ječi zlomili in iz njega izsilili izjavo o izdaji nad narodom.

Osem let je prebil v ječah, samica, leta 1956 pa je za trenutek zaživel svobodo ob priliki ogrske pomladi. Po komaj nekaj dneh svobode so sovjetski tanki pogasili plamen demokracije, kardinal pa se je zatekel v ameriško ambasado in tam preživel 15 let. Vsa leta azila so se vršila

pogajanja med Vatikanom in ZD in odločitev je padla, da mora kardinal zapustiti svojo domovino. On pa je vztrajal rekoč „pastir ne sme nikdar zapustiti svoje črede“. Upiral se je vedno večjemu pritisku od strani Vatikana in treh ameriških administracij, ki so smatrale njegov azil za glavno oviro izboljšanja odnošajev z madžarsko vlado.

Leta 1971 je zapustil Madžarsko, pokoren navodilom iz Vatikana.

Njegov odhod zaznamuje nov korak katoliške cerkve do komunizma. Namesto odločnega odklona komunizma je nastopila doba takoimenovanega „mirnega sožitja“. Zdelo se je, da je njegovo bivanje na Dunaju bilo brez vsakih konsekvenc, toda dogodki so pokazali, da ni tako. Na podlagi poročil „Catholic News Service“ agencije je madžarska vlada jasno povedala Vatikanu, da ni govora o kakršnikoli normalizaciji odnosov med cerkvijo in vlado v Budimpešti, dokler kardinal Mindszenty ni odstranjen kot primat Madžarske. Letos februarja je bil kardinal upokojen in s tem je tudi izgubil svoj potni list za Vatikan. Kardinal je javno zanikal trditve, da je on sam zaprosil za upokojitev; po novem zakonu kardinali odidejo v pokoj z 80 letom.

Kdo more razumeti vse to, kar se dogaja? Jasno je, da je cerkvena hierarhija kazala hladnost proti kardinalu že dokaj časa. Ko je lani septembra obiskal ZD, ga je z izjemo kardinala Cooke-a cerkev v ZD ignorirala. Predsednik Nixon mu je tedaj poslal telegram, želeč mu srečen obisk, toda kakorkoli že, ta telegram nikdar ni dosegel kardinala, dospel je en dan po njegovem odhodu. Vse kaže, da je kardinal Mindszenty preživel svojo koristno dobo mučeništva.

Dopisnik časopisa „The Montreal Star“, L. Lederer, je v uvodnem članku 13 februarja 1974 zapisal med drugim tole:

Govoril sem osebno s kardinalom ne dolgo po tem, ko je kardinal počal izjavo, da odločno zanika, da je papeževa odločitev prizadela kardinalu hudo razočaranje, saj pomeni konec vsake pomoči kardinalu od strani Vatikana...“ Njegovo breme je vsaj malo lažje v tem, da nenehno prejema grmado dopisov in telegramov iz vsega sveta od ljudi, ki simpatizirajo z njegovo tragedijo. Telegrami prihajajo o: katolikov in nekatolikov, od državljanov, senatorjev in uglednih državljanov, izražajoč svojo podporo in oporo za vztrajanje. Kardinal tudi sedaj ni klonil, vse kaže, da bo vzel rokavice z rok in da bo odločno nastopil proti popuščanju napram komunizmu. Kardinal je prepričan, da papež ni pravilno informiran o trpljenju katoličanov za železno zaveso. Zgoraj omenjeni člankar trdi, da kardinal pripravlja izjavo, v kateri bo jasno povedal, da pogoji pod katerimi je on pred tremi leti zapustil Ogrsko niso bili izpolnjeni. Svoje stališče kardinal opira na sledeče točke, ki jih je preteklo jesen poslal Vatikanu, ko je papež od njega zahteval, da naj poda svojo oslavo.

1. Madžarska katoliška cerkev ni svobodna.
2. Odločitev za nastavitev katoliških funkcionarjev je v rokah vlade.
3. Garancija svobode govora in katoliškega pouka je pod pritiskom.

4. Mladina je proti volji staršev vzgajana v ateističnem duhu.

5. Nastavitev številnih pro-komunističnih „miroljubnih duhovnikov“ na vodilnih mestih cerkve povzroča nezaupanje vernikov do vodstva cerkvene hierarhije na Madžarskem.

To je torej zgodba kardinala — mučenca, kot jo prikazuje svobodni svet. Veren človek, ki je bil vzgojen in je živel po naukih cerkve, pa se pri tem resno sprašuje, zakaj je bilo potrebno zlomiti 83 letnega starčka in komu bo to služilo v dobro. Odgovora na to ne vemo, upamo pa, da odgovorni v Vatikanu ve bolje kot mi, če je ta žrtev v korist krščanskega nauka.

Florijan Slak

Gospod „tovariš“ Franc Šetinc — in Žužemberk

(Nadaljevanje)

Župnik Rebol se je nad mladim „nepreiskušanim“ nadzornikom maščeval. (Motiv pa je bil drugi: z odkritjem poneverbe je rešil posestva štirih bratov Slak, vključno svojega očeta.) Po svojih zvezah pri Zadružni zvezi v Ljubljani je dosegel, da je bil Jože ob službo. Potem je dobil boljšo službo pri Uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani, zašel med Krščanske socialiste, kar ni bilo težko, ker ga je pomagal študirati stric Matija Slak, župnik na Brdu pri Lukovici na Gorenjskem, kateri je bil sošolec in osebni prijatelj dr. Janeza E. Kreka, s katerim imenom je slovenska revolucija tako tragično povezana.

Pri odkritju doprsnega kipa Jožetu Slaku, (ki je bilo obenem tudi 25-letnica ustanovitve komunistične ženske zveze (AFŽ) na kateri je bil navzoč tudi znani kanadski (angleški) rdeči major William M. Jones z ženo, Janez Vipotnik, dr. Brilej, general major Dušan Švara itd.) je govoril tudi „tovariš“ Ivan Kreft pionirjem (otrokom — op. pisca) in gostom (o domačinih poročevalce ne govori, kar je razumljivo, ker so bili nad 95 odstotno simpatizerji domobrancev) o pokojniku. (Dolenjski razgledi, priloga Dolenjskega lista 24. oktobra 1968). „Tovariš“ Kreft je med drugim povedal tudi tole: „Med slovenskimi kmeti je postal Slak najaktivnejši v *trebanjskem okraju* PA EDINI POLITIČNI DELAVEC“ (edini komunist! Vzemite na znanje tisti, ki pišete zgodovino. Trebanjski intelektualci in študentje partizani, so torej bili krščanski socialisti z Ivanom Marnom, Sajetom, Prijatelji itd. Včasih se celo starim komunistom „zaleti“, da povedo resnico. — op. pisca).

Dalje pravi „tovariš“ Kreft: „Politično se je začel udeleževati v mladinskem krščansko socialističnem krogu in se je vse bolj približeval

Zvezi komunistične mladine in sami partiji. Krščansko-socialistično mladinsko revijo „Mladi plamen“ je urejeval in usmerjal vse bolj v smislu marksistične miselnosti. Pomembnost njegovega dela je bila v tem, da je v času, ko se je partija začela obnavljati, povezal mladinsko gibanje z Zvezo komunistične mladine. Zaradi te njegove dejavnosti ga je partija leta 1933 sprejela v svoje vrste. Partijo so okrepili novi kadri, med katerimi je bil Slak najpomembnejši. Ob prelomu s Slovensko ljudsko stranko je namreč Slak pripeljal v partijo kar celo skupino sodelavcev revije „Mladi plamen“. V klerikalnem vodstvu je zato nastal preplah.

Kot sem že omenil, je bil Jože novembra 1934 prvič aretiran in nato obsojen na eno leto robije v Sremski Mitrovici. Pol leta po vrnitvi iz zapora je bil ponovno aretiran in obsojen na 10 mesecev zapora. Izpustili so ga aprila 1937.

Za take ljudi, kot je bil Slak, odkar se je politično približal komunistom, v stari Jugoslaviji seveda ni bilo več službe. Kjerkoli je poiskusal, povsod so ga odklonili. Jože pa je imel dobrega brata Lojzeta, ki je padel kot partizan ob koncu vojne na Koroškem pri Borovljah. (11. maja 1945 v zadnjem boju z domobranci, predno smo položili orožje pod Žihpoljami pred Angleži — Op. pisca).

Tukaj bi samo dodal: Jože kot komunist — idealist je bil popolnoma indiferenten do svojega zelo številnega „klerikalnega in belega“ sorodstva na področju med Krko in Temenico. Dokler je bil on živ, mi ni znano, da ni v Dobrniču bil kakšen umor, za katerega bi bil on odgovoren. Svojega „belega“ sorodstva se je ogibal; ne pa tako njegov brat Lojze, ki je kot kuhar in poznejši intendant Gubčeve brigade imel to „lepo“ navado, da je najrajši ropal, ali pa sam iz skrivališča po noči vodil, odnosno dajal navodila, kje bi njegovi sorodniki mogli imeti kaj skritega ali pa zakopati žito itd. Mojemu očetu je ob taki priliki povedal vodilni partizan sam, kdo ga je poslal ropat dom njegovega strica... Eno priznanje pa le zasluži: Rešil je strica Jožeta smrti, ko ga je dal l. 1943 aretirati poveljnik ali politični komisar Gubčeve brigade Majcen iz Mokronoga. Strica so partizani aretirali samo zato, ker je rekel mlademu partizanu, ljubljanskemu gizdalinu, ki mu je pripovedoval, kako bodo „po osvoboditvi“ vladali: „Hudiči, delat pojdite, delat, ne pa da se vlačite po gozdovih in ropate ubogega kmeta!“ ...Partizan je brez besede odšel, čez deset minut ga je prišla trojka aretirat. Krcft da priznanje še njegovi sestri Francki, pozabi na na njegovega brata Ludvika, kateri je preživel vso vojno v konfinaciji v Italiji. Po vojni je prišel domov, da je postal predsednik občine in kot takdo poznavalci razmer, ni bil slab človek za svoje „bele“ občane. Politično je iz desnega predvojnega ekstrema prešel v levega. Ko so v Trebnjem ženske pripravljale kapelico za Telovsko procesijo, jih je Ludvik iz svojega stanovanja zmerjal, češ: „Če nimajo drugega dela, kot uganjati neumnosti...“ Med ženskami je bilo dekle, katero so imeli za malo nenormalno

in je lahko govorila, kar se kdo drugi ni upal. Stopila je sredi trga, stegnila roko in s prstom pokazala na Ludvika in zakričala na ves glas: „Glej ga, glej! Ta je pa tisti, ki je pred vojno hotel vse hostije sam požreti, sedaj je pa proti veri...!“ Ludvik je naglo zaloputnil okno in se ni več prikazal. Resnica je včasih najhujša palica.

Kreft v svojem govoru pa le ni hotel samega sebe osmešiti, da so mu drugi povedali o Jožetovem medvojnem delovanju. Tako pravi:

„Jože je kot član novomeškega okrožnega komiteja 1941 organiziral OF po vaseh okoli Dobrniča, hkrati pa tudi borbene skupine, s katerimi je že poleti 1941 napadal italijanske patrole. Septembra je postal prvi komisar novomeške partizanske čete na Brezovi rebri, ki je napadla Nemce v Bučki...“

Kot je Dolenjska imela svojega Jožeta Slaka in Bela krajina Franca špeharja, je imela štajerska svojega Jožeta Lacka in dr. Jožeta Potrča, Prekmurje pa štefana Kovača. Od vseh, ki sem jih omenil je bilo *Slakovo delo najtežje...*

Z zadnjim stavkom soglašam! Razumeti pa ne morem, da je nekaj takih polinteligentnih posameznikov moglo ustvariti revolucijo, kljub — tako trdijo — „odlično organiziranim političnim strankam z „vsem“ intelektualnim aparatom, političnimi in cerkvenimi organizacijami kapitalom, zvez z „zavezniki“, kraljem in njegovo vlado itd., itd. Kdor more to skrivnost razumeti, gotovo zasluži, da bi mu postavili spomenik!

Gornja trditev „tovariša“ Krefta je tipična partizanska fantazija. Organizacij OF po vaseh okrog Dobrniča leta 1941 absolutno nikjer ni bilo nobene, razen v povojnih sanjah raznih „rdečih majskih herojev“. Jožeta sem poznal kot otrok in ko sem hodil v šolo, sem ga večkrat tudi srečal. Fant je bil četrto stoletja starejši od mene. Nosil je močna očala, bil je vedno zamišljen, vase zaprt človek; vedno črn od oglja, ker je bil zaposlen kot strojnik pri svojem bratu Lojzetu. po poklicu mizarju, ki je zgradil mlin, katerega je financiral stric Matija Slak, župnik na Brdu, načrt za njega pa je naredil znani komunist Boris Kraigher, tedaj še študent arhitekture. Podjetje pa ni uspevalo, ker so bile potrebe komunistične partije prevelike; žužemberški „kapitalistični“ mlini pa so obratovali veliko ceneje. Kadar sem Jožeta srečal — otroci smo se ga radi ogibali, ker je izgledal čudak, kar pa po naravi ni bil — sem ga pozdravil in če je moj pozdrav slišal, je prijazno odzdravil, poznal me pa ni.

Jože pa ni ničesar organiziral po okoliških vaseh, ker ni imel nobene zveze z ljudmi, niti časa zanje. Bil je doma v mlinu do velikonočne racije 1. 1942, ko so italijanski in slovenski orožniki prvič aretirali nekaj polinteligentov, dočim so se poskrili: Jože Slak in njegov brat Lojze, Jože Žukovec, vodja mladcev pri katoliškem fantovskem odseku, akademik Jože Prijatelj, doma iz Ponikev pri Trebnjem in mlekár, čigar imena se ne spominjam, ker je bil Primorski Slovenec in je kmalu potem padel kot

partizan na Blatnem klancu. Vsi so padli med revolucijo z izjemo Jožeta Žukovca, ki je v gozdu napredoval v kapetana VOS-a (Varnostne obveščevalne službe, likvidacijskega oddelka komunistične partije v imenu Osvobodilne fronte). Znano je, da je med drugimi vzel iz zavora po vojni tri brate domobrance Smolič in nihče jih ni nikoli več videl. (Franc Smolič iz Dobrave je bil oče 12 otrok, čigar najstarejši sin je bil član Legije smrti v Dragatušu v Beli krajini. Po 8. septembru 1943 je izginil, nato pa se je enkrat oglasil iz enega izmed Hitlerjevih taborišč, kjer je za njim izginila sled.)

Dejstvo je, da je bil prvi partizanski napad na orožniško postajo v Žužemberku šele v maju 1942, kjer ni bil nihče niti ranjen niti ubit. V tem napadu so sodelovali med drugim tudi Jože Prijatelj in France Pirkovič-Čort. „Tovariši“ ne lažite tako na debelo!

Na tem področju so terorizirali ljudi poleg drugih: Ivan Maček, Janez Vipotnik, Majcen, Maks Henigman, itd. Janez Vipotnik je v drugi polovici l. 1942 v Frati (gozdovih za Brezovo reberjo) zasliševal dva fanta iz Dobrniča F. K. in J. B. Vipotnik in njegovi banditi so tako preteпали fanta, še posebno Jožeta B., ki so ga smatrali za bolj „farškega“, kot njegovega prijatelja. Tako je Jože bil tako pretepen, da je ležec na tleh v ne-avesti molil. Eden od pretepačev partizanov je rekel Vipotniku (vodilnemu ljubljanskemu OF-arju): „Ubij hudiča farškega saj vidiš, da nima še dovolj...“

Medtem sta prišla v taborišče partizanov prej omenjena Prijatelj in Žukovec, ki sta bila prej prijatelja aretiranih in po njihovem posredovanju ju niso več preteпали. Po enem tednu so jih izpustili, ko so se podolgtbe od pretepania po obrazih malo zacelile. Privatno je potem izjavil Jože Prijatelj: „Ko bi njima mogli dokazati samo malenkost; samo toliko, da vesta, da se organizira Bela garda, pa tega nista nam sporočila, jih tudi Bog ne bi rešil, ne pa midva!“

Toliko „posvetila“ res zasluži edini komunist na tem teritoriju, da lažje spoznamo, zakaj je tako komunistično kričanje o Žužemberku.

Drugi zakriti komunist pa je bil Maks Henigman, čevljar v Dolenjskih Toplicah, ki je kot buržuj imel avto, kar je tedaj na Dolenjskem bila strašna redkost, seveda na račun „izkoriščanja delovnega ljudstva.“ Ko je Henigman, kot partizanski oficir ropal dom mojega očeta in je ta protestiral, ga je Henigman z udarci zbil na tla, čeravno je bil moj oče nad 70-letni starček. Ko so ženske začele vpiti, če ga ni sram pretepati starčka, ki komaj stoji na nogah, je potuhnjeno odšel, njemu podrejeni pa so molčali. Partizanka Henigman je bila tista, ki je med revolucijo razpisala *denarno nagrado za glavo svojega brata — belogardista!*

Torej komunizma v Suhi krajini ni bilo, pač pa je pred vojno bilo v Žužemberku — edino v Suhi krajini — majhno Sokolsko društvo, katerega člani so bili priseljeni inteligenti in polinteligenti. Bilo je nekaj ma-

lega „liberalcev“, pa še tisti so bili „sezonski liberalci“ katere je ustvaril g. dekan Karel Gnidovec, ko je dal pred gospodarsko krizo zgraditi največje in najmodernejše župnišče v Sloveniji v Žužemberku, podobno hotelu. Ko pa je nastala gospodarska kriza in kmetje niso mogli plačevati obveznosti, so nekaterim bili prodani deli zemljišč in tako so se ustvarili „sezonski liberalci.“

Med revolucijo, ko so vsi politiki odpovedali, in se zabubili v Ljubljani, je bilo tukajšnje prebivalstvo prepuščeno volkovom. Edina oseba, ki je temu suhokrajinskemu prebivalstvu ostala, je bil žužemberški dekan Gnidovec, da je reševal, kar se je sploh rešiti dalo. Tudi njegovi „liberalni“ nasprotniki so ga spoštovali, isto kot so z njim mogli računati fašisti, nacisti, komunisti, itd. Med obema vojnama se g. dekan Gnidovec ni ukvarjal s politiko, ker je bil pristaš „starinov“ dr. Šušteršiča in so ga komunisti in OF-arji pustili pri miru. Ubili pa so njegovega sobrata, trebanjskega dekana Tomažiča. G. dekan Tomažič je bil zelo priljubljen in je pred vojno politično deloval. (Z mojim očetom sta bila v okrajnem cestnem odboru v Novem mestu.) Partizani so dekana Tomažiča ustrelili iz zasede, ko se je s kolesom peljal po cesti. Na njegov pogreb pa so poslali — venec! Ali je bila to gesta njegovega bivšega kaplana in tedanjega partizanskega „škofa“ dr. Mikuža, ni znano.

Torej tukajšnje prebivalstvo je bilo zelo verno, saj druge inteligence — razen duhovščine — s tega področja praktično ni bilo. Iz tega področja izhajata dva najbolj znana Slovenca — škof Baraga (Dobrnjič) med ameriški Indijanci in dr. Franjo Gnidovec, škof v Skoplju med Makeдонci in Albanci (Ajdovec) in brat žužemberškega dekana Karla Gnidovca, ki so ga komunisti po vojni obsodili v Novem mestu na smrt, nato pa na prošnjo delegacije žužemberčanov, ki so šli prositi Tita, ki je bil na nekem partizanskem zborovanju v Toplicah — pomilostili. Žalostno, da ne rečem sramotno, je dejstvo, da je pisec v „Ameriški domovini“ od 18. oktobra 1973 ko piše o škofu Gnidovcu „pozabil“ zapisati ime njegovega brata, ki je bil večji „izdajalec“ kot škof Rožman. Zadnji je bil obsojen na 18 let odsotnosti, dekan Gnidovec pa na smrt. Gospodje, ali hlapčevstvo res ne pozna nobene meje?

„Izdajstvo“ dekana Gnidovca pa je bilo v njegovi dolenski trmi, katere se ljudje iz tega področja ne moremo otresti. Po vojni, ko je bilo ime škofa Rožmana najbolj opljuvano v Sloveniji, je dekan Gnidovec v cerkvi javno molil za „škofa Gregorija“ in se ni oziral na vse opomine „da naj nikar ne izziva oblasti“!, dokler niso našli pravnih „prekrškov“, ki so privedli do smrtne obsodbe.

G. dr. Ljubo Sirc piše v svoji knjigi „Nesmisel in smisel“ (London 1968.) kako so zaprti nekomunisti (protikomunistov-intelektualcev po zapori ni bilo, ker so bili s preprostim narodom vred pobiti — op. pisca) pripravljali material iz arhivov VOS-a za proces proti novim „vojnim zločin-

cem“ in pravi na strani 135: — „Kolikor vem, je prišlo na podlagi materiala, ki so ga zbrali jetniki, samo do enega procesa in sicer do procesa proti dekanu Gnidoecu, 80-letnemu duhovniku z Dolenjskega, ki je bil samo en dan pred masovnim mitingom s Titovim govorom v Dolenjskih Toplicah...“

Razumeti moramo, da so tedaj bili v komunističnih zaporih tudi komunisti in njih sodelavci med revolucijo, kot je bil to tudi g. dr. Ljubo Sirca, pa ne zato, ker so branili domobranksko prebivalstvo ampak je bil boj med njimi samimi za vodstva in položaje po zmagi. Knjiga g. dr. Sirca je nekaj najtolskega, kar sem čital o času ob in po koncu revolucije. Ni težko ugotoviti, da se pisec zavestno umakne tedaj, ko bi moral dati nasprotnemu taboru objektivno priznanje.

Najbolj značilen primer je prav v njegovi knjigi na strani 9, kjer piše; — „Vprašanja so odkrivala nesrečno zgodbo Žužemberka. Mesto so zavzemali in spet izgubljali Italijani, partizani, Nemci in domobranci. Vsi po vrsti so mesto obstreljevali in končno ga je bombardiralo še zavezniško balkansko letalstvo. Spomnil sem se na letala, ki so letala nad nami v Črmošnjicah, verjetno proti Žužemberku. Prebivalci so enodušno obsojali domobrance, vendar sem se jaz spraševal, koliko domobrancev je pač prišlo od tu.

Na to je mlado dekle usmerila intervju na drugo temo. Začela se je pri-
toževati nad obnašanjem zveznikov na Primorskem. Rekla je da je hodila na slovensko učiteljsko v Gorici, a da so ga zvezniki brez razloga zaprli. Malo so mi je zdelo čudno, da se je to dekle iz Gorice po naključju pojavilo v Žužemberku, ravno ob obisku novinarjev. Bila je očitno fanatična. Zaprla je oči in zamaknjeno govorila o zlobnih Angležih in Američanih. Dopisnike je vse to zanimalo. Slišal sem pripombo, da je dekle očitno zelo inteligentno. Mene ni zanimala toliko njena inteligenca, kot pamet tistih, ki so vodili jugoslovansko politiko na Primorskem...“ (Porazna je ugotovitev „tovariša“ Sirca, da so komunisti morali iz Gorice pripeljati svoje aktiviste obsojati domobrance v Žužemberk, ker jih po vsej ostali Dolenjski niso mogli dobiti. — op. pisca.)

Konzorcij TABORA in ZDSPB TABOR želijo vsem slovenskim protikomunističnim borcev, sotrudnikom, dobrotnikom, naročnikom in bralcem

vse blagoslove božje za

PRAZNIK VSTAJENJA

ki naj bo nam vsem simbol upanja v naše vstajenje za

BOGA — NAROD — DOMOVINO

Za 30-letnico Grčaric

(Nadaljevanje)

Prihod v Jelenov dol

Ko smo v oddaljenosti par sto metrov zagledali v dolini zapuščeno žago, so nas ustavili in komanda je bila: Na desno! Dvesto metrov nad cesto v gozdu so bile izkopane tri velike podolgovate jame v premeru 2x15 metrov, pri katerih so že stali likvidatorji: partizani in partizanke, ki so takoj priletele k nam in nas začele hinavsko pomilovati češ, da smo tako fletni in fejst in da je neskončna škoda, bomo morali umreti. Da bodo to delo opravile kar one same tam gori pri tistih treh jamah...

Ujeti borec, domačin, je prepoznal te ljubice Italijanov, ki so se preje predajale fašistom sedaj pa držijo moralo proletarski vojski. Luka je dobil pismo iz štaba divizije. Prinesel ga mu je kurir iz Dolenje vasi. Odvedli so nas proti Rakitnici. Vso pot smo srečavali močno partizansko patrolo, ki je vodila 15 na hrbtu zvezanih moških civilistov. Kmalu nato smo slišali strele proti Jelenovem dolu. Opevana bratska svoboda zori!

Prišli smo na cesto Kočevje-Ribnica, tu zavili na levo proti Dolenji vasi. Pred dobrim mesecem smo jo prečkali polni idealizma in samozavesti, danes nas po njej vodi brat z naperjeno puško.

Na njivi ob levi strani ceste smo videli civiliste v samokolnici voziti tri trupla domačinov, ki so jih pokopali kar tam. Ob prihodu v Dolenjo vas smo srečali Gorenjsko brigado. Vsak poedinec je bil dobro ogledan, če bi ga kdo prepoznal. Iz daljave sem opazil par mojih domačinov, spremenil sem hojo, obraz pa sem zakril z robcem, kot bi si čistil nos. Niso me prepoznali. Nato so nas odvedli v prvo nadstropje poleg štaba divizije (14) Bračičeve, pri mostu. Močno so nas zastražili.

Dolenja vas

Tja smo prišli ob 8. uri zvečer 10. septembra 1943. Z nami so bili zelo prijazni. Prinesli so nam vode, kolikor smo jo hoteli, kajti žeja je bila obupna. Ves čas napada jo nismo imeli niti kapljice. Tudi nekaj prepečenca so nam dali.

Saj niso tako slabi, kot smo mislili, so modrovali nekateri naši fantje. Še celo slame so nam prinesli za prenočišče. Prišli so razni njihovi funkcionarji in se prav po domače pogovarjali. Nekateri naši so jih spraševali, kaj mislijo storiti z nami in kdaj nas bodo poslali na Sušak? Rekli so jim, da so Sušak med tem Nemci zavzeli in zakaj bi hodili k Angležem, ko bodo ti itak v nekaj dneh tukaj. Zato, da je naša dolžnost, da gremo skupaj nad Nemce. Ali ni to pametno tovariši? Seveda, so jim zatrjevali naši naivneži. Torej, gremo čimprej v skupno borbo in doprinesemo delež našim za-

veznikom: Anglo-Amerikancem. Zaradi tega pa so potrebne vaše generalije, so dejali. Čin, dcsedanji položaj, kje in koliko časa ni sedaj nič važno, tudi ne, če si bil kdaj partizan, belogardist ali član drugih organizacij. To je sedaj vse pozabljeno, to je stvar preteklosti. Na podlagi teh podatkov boste zasedli položaje v naši narodni OF, so dejali. To morate storiti še nočoj, zato na delo, tovariši.

Mi smo bili trdno prepričani, da nas boste pobili, se oglasi naš borec, bivši partizan. „Ne, tega nismo do sedaj delali in tudi vas ne bomo pobili. To vam jamčim jaz, divizijski komisar Stane Dobavičnik. Bodite brez skrbi in se razdelite v tri skupine: oficirji, podoficirji in vojaki, da bo šlo popisovanje hitreje od rok“.

Bil sem v skupini vojakov, legel na obraz v slamo in se delal, da spim, ker sem opazil prihajati domačina. Trgovski pomočnik, sedaj kapetan, star 20 let, doma iz Bistrice, št. Rupert. Sune me s težko gojzerico, jaz se ne premaknem, hreščim naprej. Odšel je. Povprašuje, če je kdo izmed nas iz njegovega kraja, da bi mu preskrbel dobro službo. Nihče se ne javi.

Balant je z nekaterimi navidezno nasedel laži. Veseli se borbe z Nemci. Popisovanje se nadaljuje pozno do jutra. Neopaženo sem odšel v skupini popisanih vojakov. Morda me prezrejo. Legel sem in premišljeval generalije. Malo sem zadremal in že se je zdanilo.

V soboto, 11. septembra 1943, leži Strniša poleg mene. Zaskrbljen je. Skušal bom na vsak način pobegniti, pravi. Jaz tudi sem mu dejal. Zato bodiva skupaj, pobegniti sem skušal že v Grčaricah, pa so me zajeli. Če pa se mi ne posreči, pa pozdravi domače v Zidanem mostu. Za sebe vem, da me bodo ubili, njihovim obljubam ne verjamem, edino beg, vse druge možnosti rešitve so zaman. Kaj boš pa ti, me vpraša.

Rozman se pišem, da se ne boš zmotil, povej to drugim. Te ne poznajo? Do sedaj ne. Pazi se! Bom! Koroški Slovenec mi da suknjič za mojo vojaško bluzo, bil sem na pol civilist. Lase skušam na stran počesati, kar mi spremeni izgled. Tonček me že kliče: Rozman! Kaj je? Dobro si začel! Upam!

Cigo, Balant, Joco, Mehle, Jakoš, Gustelj, Lavrič, černe, Petrič, Frank, Jeric, Svalj in drugi stari borci so se čez noč spremenili po imenih in po zunanosti. Cigo bi moral še dialekt spremeniti pa bi ga živ krst ne poznal. Prav tako Balant. Njega so poznali samo z redko kocinasto bradico. Sedaj je pravi lik Gandija. Cigo in Mehle nosita zelo čudna očala in vsi gornji so ostriženi na balin. Ne bi jih poznala lastna mati. Za Jocota je težje. Izdaja ga njegova postava Tarzana, uspelo mu je z imenom. Jakoš se več ne krivi pri hoji, hodi s težavo in se kolikor more drži Mehleta. Registrirali se niso.

Že vstopijo trije razjarjeni komisarji s spiski. Dvajset se vas ni sinoči registriralo, kdo ste tisti? Nihče se ne javi. Začne klicati imena, pride do Rozman, ali nekaj temu-sličnega, trikrat kliče, javim se jaz. Kot obseden

pes zakriči, zakaj se ne javim. Ne slišim dobro od detonacij. Ostalih 19 so nato registrirali. S prvimi so postopali zelo strogo, pa pride ordonanc po tisto komisarsko svinjo, da mora na štab divizije. Ostala sta dva in popisovala v zelo lepem tonu.

Moje generalije so bile Jožef Rozman, rojen 18. IV. 1916. Straža št. 21, starši mrtvi, imena neznana, poklic hlapec, samski, en teden pri četnikih, vojak v kuhinji.

Nato smo čakali na zajtrk, katerega so nam obljubili. Namesto tega se je straža podvojila z brzostrelkami. Vstopili so trije partizani z narezano žico, nakar se je začelo vezanje rok na hrbtu z naperjeno brzostrelko, najprej so zvezali oficirje, nato podoficirje, za njimi redove. Prvega so zvezali Tončka in zdravnika, za njimi Strnišo, Rudi Marinčiča, Vošnjarja ter jih odvedli na dvorišče. Tam so jih privezali z debelo močno vrvjo. Dva komunista sta sadiščno zategovala žico, tretji pa je malo boljše postopal. Čakam na tretjega, kar pa opazi eden od prvih dveh in mi nalašč zveže roke z žico, kar so mu le moči dopuščale. Dva partizana z brzostrelkami v rokah med odvedeta na dvorišče in me privežeta tesno za drugim, že privezanim k vrvi.

(Sledi)

Franc Košut

BELA KNJIGA

Opomb. ured.: Članek „Bela knjiga“ je izšel v mesečni reviji „Jugosloven“, ki izhaja na švedskem v števil. 111 (Februar 1974.)

O razmeroma majhnih zločinih se veliko piše in govori, umor 300.000 Jugoslovancev od strani titovcev pa je svetu več ali manj neznana stvar. Tudi ako bi kdo dal točno gradivo tujemu tisku in mednarodnim organizacijam, ne bi ničesar dosegel — to vem iz lastne prakse. Material o masovnih grobiščih ne bi bil niti objavljen niti vrnjen. Edini odgovor na morebitno poizvedbo bi bil ta, da ni prostora v listu, da ni več aktualno, da ni časa in osebja za preiskavo. Ko že umor 300.000 rojakov ne gane, potem je jasno, da grozna smrt 15.000 Slovencev pomeni svetu še toliko manj. Potemtakem ni čudo, da je **BELA KNJIGA** žrtev slovenskega protikomunističnega upora, ki je izšla v Združenih Državah Amerike, popolnoma neznana stvar v svetu, dasi bi zadeva zaslužila, da se z njo seznanijo vsi, prav vsi, posebno pa še tuji zagovorniki poživljenega titoizma.

Jugoslovanski komunisti so pobili, in to skoraj vse brez kakršnegakoli sodnega procesa in brez objektivnega vzroka, okrog 15.000 Slovencev, in

to na najbolj divjaške načine. V Beli knjigi je približno polovica pobitih, a se delo s seznamom nadaljuje. Avtorji knjige prosijo bralce in ostale, ki kaj več vedo o pobitih ali pa imajo svoje opombe naj se oglasijo na naslov: TABOR — 15613 Holmes Ave, CLEVELAND, Ohio 44110, USA.

Bela knjiga podaja zgodovinski pregled od začetka vojne do groznih povojnih dni. Nasprotno kot drugod po svetu je večina naših ljudi pobita šele po vojni, in to vsi nasilno vrnjeni, od dojenčkov do starcev, tako moški kot ženske, zdravi in težki ranjenci z zdravniškim osebjem. Tudi vse predaje z obljubo pomilostitve so se krvavo končale — komunisti nima-jo morale ali srca, cilj jim posvečuje vsa sredstva (kot to oni pravijo za jezuite, namesto da bi sodruga pometala pred svojim lastnim pragom od krvi popolnoma nedolžnih ljudi).

Bralca ne čudi, da so med zaklanimi, postreljenimi, obešenimi in živimi zažganimi ali zakopanimi domobranci ali slovenskimi četniki (čeprav se v vseh kulturnih demokratičnih državah drugače postopa z golorokimi vojnimi ujetniki), ampak to, da so razen generala Rupnika in bana Natlačera vsi mali ljudje (rdeči bi rekli: delovno ljudstvo), še čisto zeleni šolarji, delavci, študenti, slugi, bajtarji, kmetje, hlapci itd. Zgroziš se ko opaziš, da so ženska imena zelo pogosta, in tudi v tej kategoriji vse starosti. Mnoge družine so dale več žrtev ali pa so v celoti uničene. Posebno so morili duhovnike, bogoslovce in trgovce.

O genocidu nad slovenskim narodom v Kočevskem Rogu niso nikdar črhnili niti besedice — mar imajo slabo vest?! Nikdar ni bil v Jugoslaviji kak rdeč krvnik kaznovan (niti Rankovič ne) ali pa kaka njihova nedolžna žrtev rehabilitirana (v drugih komunističnih državah so bili tudi takšni slučaji, samo v „liberalni“ Titoslaviji kaj takega ni mogoče pod Titom).

Prvi del knjige vsebuje žrtve, ki so padle predno je padel en sam strel od strani protikomunističnih rojakov. Rdeči so si izmislili „belo gardo“, ki ni nikoli eksistirala in pobijali drugače misleče ljudi (demokrate, liberalce, socialiste, nacionaliste, ateiste in klerikalce, rojaliste in republikance) kot „belogardiste“. Med ubitimi je celo predsednik sindikata jugoslovanskih kovinarjev, ki so namenoma sprožili morilski teror okupatorja — za enega Nemca je odhajalo STO rojakov — kdo je imel večjo škodo od tega: sedemdesetmilijonski nemški narod ali enomilijonski slovenski narod? Sami presodite!

Torej domači komunisti niso odgovorni samo za 300.000 rojakov, temveč za daleko večjo skupino za ca: 1.000.000 dodatnih žrtev, a njihova zrealna slika — ustaši, pa za 700.000 ostalih. Podarjene jim italijanske in angloameriške kroglice so bolj ubijale naše ljudi kot na dobro utrjene okupatorje, često pa so bile žrtve pobite z lopato ali pa s krampom. Predmet najhušega divjanja in najbolj sadističnih mučenj so bile noseče žene.

Prosim, rotim vse bralce, da se čimprej podrobno seznanite s to knjigo in pripomorete pri širjenju resnice!

Lojze Rigler – 50-letnik

2. aprila 1924. leta se je v vasi Praproče pri Sv. Gregorju rodil naš slavljeneec Lojze Rigler, po domače Tagorenj.

Ljudsko šolo je obiskoval pri Sv. Gregorju. Ker je bil fant nadarjen, ga je oče poslal v gimnazijo v Škofove zavode v št. Vid nad Ljubljano.

Ko so leta 1941 št. Vid zasedli Nemci, se je takoj preselil v Baragovo semenišče v Ljubljano. Ko je šel poleti 1943. leta na počitnice domov, se je pridružil Vaški straži pri Sv. Gregorju. Tam je ostal do italijanske kapitulacije. 12. septembra pa se je z vso posadko umaknil preko Velikih Lašč na Turjak, od tam na Kurešček in na Oosolnik. V sredo, 15. septembra je bil v vasi Osolnik zajet od Tomšičeve brigade, njen komandant je bil znani zločinec Daki.

Tam so ga takoj dodelili v desetino in odšli proti Turjaku, ves je bil v strahu, da ga ne bi poslali napadat Turjak, kjer so bili njegovi soborci Vaški stražarju. Dospeli so do Želimelj, tam ostali čez noč in dobili orožje, drugi dan pa so odšli proti Cerknici. Tam je bila zbrana vsa elita partizanske vojske. Imeli so mitinge, velike govore, kjer so govorili o samih zmagah.

19. septembra so Nemci napadli Cerknico in Lojzetu se je posrečilo, da se je umaknil od partizanov in bil zajet od Nemcev, katerim je dopovedal, da ni bil partizan, pač pa zajet od njih. Odpeljali so ga kot ostale, ki so tam bili zajeti na Rakek, od tam pa so odšli na Borovnico, kjer je že bila posadka domobrancev. 6. oktobra pa sta z bratom Ivanom, s katerim sta delila isto usodo vse skozi, prišla v Ljubljano. Lojze je takoj šel v Baragovo semenišče končat šolo, maturiral je leta 1944.

Takoj po maturi je odšel k domobrancem, najprej v Tehnično srednjo šolo, od tam pa v Vel. Lašče v 29. četo prvi vod druga desetina. Tukaj je ostal do konca vojne. Ob koncu vojne se je s četo umaknil preko Ljubelja v Vetrinj. Vrnitve iz Vetrinja se je rešil s tem, da je bil dodeljen zadnjemu transportu, takrat pa so že vsi vedeli, da jih voziло v smrt. Kljub temu je ostal na tem, da se vrne. „Kamor so šli ostali, grem pa še

jaz" — je dejal bratu Ivanu, ki ga je prosil naj ostane. Končno se je le odločil in ostal. Tako se je rešil mučeniške smrti, katera bi ga doletela od podivjanih morilcev partizanov, ako bi se vrnil v domovino.

Iz Vetrinja je odšel v Spittal na Dravi. V jeseni 1945 pa je šel v Graz na Univerzo, tam je študiral medicino in napravil 3 semestre. Ker je bilo še vedno dosti govorjenja, da znajo Angleži eno noč vse vrniti v Titovino, se je ob prvi priliki prijavil za Kanado in tako odšel aprila 1948 v Kanado. V začetku je bil dodeljen in delal na kmetiji, dokler ni odslužil pogodbe, potem je šel v znano Bata tovarno čevljev. Ker se je vedno več Slovencev naseljevalo v Toronto, je tako tudi on kmalu odšel tja.

1. maja 1954 leta se je poročil z gđc. Ani Lukač, kupil si je dom v Weston, predmestje Toronta, tam živi z ženo in štirimi otroki. Zaposlen je več let v General Mills comp.

Tole bi bil kratek življenjepis našega slavljenca. Misli pa mi uhajajo nazaj v medvojna leta, kjer sva se prvič srečala v Velikih Laščah, ko je bil dodeljen v našo četo, odnosno v desetino. Tam je vzkliklo naše prijateljstvo, ko smo se v najtežjih dneh zgodovine slovenskega naroda ramo ob ramo borili proti našemu sovražniku komunizmu. Lojze je bil dober borec, veliko pohodov sva skupaj naredila. Vedno sem ga imel za dobrega prijatelja.

Ko smo se tistega nesrečnega 12. maja 1945 pomikali proti Ljubelju in sem bil hudo ranjen, sem prosil njega in druge, naj me pustijo, sami pa se rešijo, kajti partizani so od Tržiča pritiskali za nami. Lojze je boli zarjul kot odgovoril „Nikooooo, če ostaneš ti tukaj, ostanemo tudi mi“. Tako so mi s skupnimi močmi takrat rešili življenje.

Pozneje, ko sem bil v bolnišnici v Gradcu in je Lojze tam hodil na univerzo, me je pogosto obiskoval in me bodril. Ko sem prišel leta 1947 v taborišče Spittal, nisem bil sprejet v taborišče, ker sem bil vojak. Tako mi je namreč dejal poveljnik taborišča, bivši domobranski oficir, da ne morem biti sprejet v taborišče, ker sem bil domobranec. Takrat nisem vedel, kaj je tisto pomenilo, danes pa vem vse. Saj se je tudi bivši poveljnik taborišča lepo izkazal, ko se je Vestnik priključil stranki.

Ker nisem dobil, karte tudi nisem imel pravice do hrane in do nobene druge stvari, tudi do obleke ne. Zopet je bil Lojze tisti, ki se je šel v pisarno z g. Miheličem skregat, da so mi končno dali odejo, iz katere sem si dal napraviti hlače.

Ko je odhajal v Kanado, mi je napisal na sliko, katero mi je pustil za spomin: „Svojemu kolegu iz vojaških let in sotrpinu v begunskem taborišču pred odhodom v Kanado — Lojze“.

Pozneje so najine vezi malo ponehale, Lojze je pisal poredko. Ko smo pa pred 12. leti začeli hoditi na počitnice na Slovensko letovišče v Bolton pri Torontu, se je najino prijateljstvo spet obnovilo. Njegova žena Ani

nam je kuhala, Lojze pa je skrbel za vse drugo. Na njegovem domu se počutim kot doma. Tudi Lojze, kadar pride v Cleveland, se vselej tudi pri meni oglasi.

Dragi Lojze! ob Tvojem srečanju z Abrahamom se pridružim Tvoji družini, bratu Ivanu in Ti z vsemi kličem: „Še na mnoga leta Lojze, Bog Ti daj trdnega zdravja in srečnega življenja!“

Tvoj prijatelj in soborec

Hinko.

Budinek Vojteh – 70-letnik

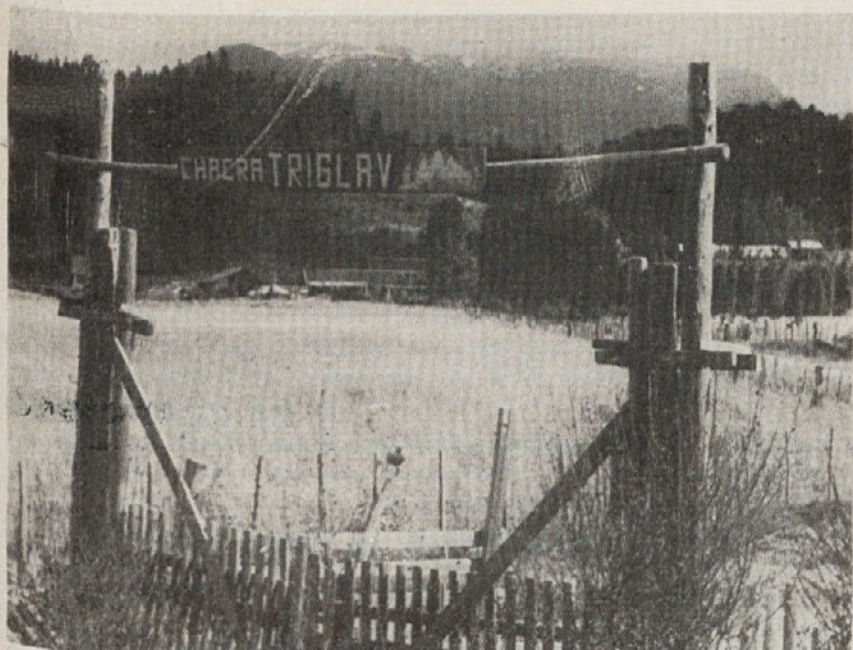

V slovenski emigrantski skupini v Argentini ni nepoznan gorenjski rojak *Vojteh Budinek*, saj ima številne znance in prijatelje tako v Buenos Airesu, Mendosi in predvsem v Bariločah. Njegova dosedanja življenjska pot je bila težka, a plodonosna.

Njegov stari oče je bil po rodu Čeh in se kot usnjar naselil v Kranjski gori. V družini Budinek je bilo deset otrok in je bil Vojteh najmlajši. Oče mu je zgodaj umrl. Tri brate je Vojteh izgubil v prvi svetovni vojni,

med njimi brata Franca, ki je padel kot kot jugoslovanski dobrovoljski častnik v zadnjih bojih na Solunski fronti. Od desetih v družini je ostal samo še naš jubilan.

Vojteh se je rodil 3. aprila 1904 v Kranjski gori, kjer se je poročil z domačinko Danico, roj. Smole. Tu je imel trgovino in kmetijo. V družini imajo dva sina in tri hčerke. Kot zaveden narodnjak je bil podpisnik majske deklaracije. V letih pred drugo svetovno vojno je bil kranjskogorski župan in je veliko naredil za občino, kateri je županoval. Ko so Nemci zasedli Gorenjsko, je bil takoj odstavljen z županskega mesta radi narodnjaštva. Pozneje so ga zaprli in je bil v Begunjskih zaporih, kjer je prestal veliko gorja a se je vendarle rešil. Po prevzemu oblasti v Jugoslaviji po komunistih je bil Vojteh zopet preganjan zaradi svoje resničnosti, ker ni trpel krivic in umorov. Pravočasno je bil po prijatelju ob-

„Chacra Triglav“

reščen, da ga zasledujejo, zato jim je tik pred aretacijo pobegnil preko gora na Koroško. Kmalu po njegovem odhodu so zaprli njegovo ženo Danico in je bila enajst mesecev na raznih prisilnih delih, seveda ločena od svojih mladoletnih otrok. Vojteh je leta 1949 iz Avstrije emigriral v Argentino. Zadržal se je nekaj mesecev v Buenos Airesu in je od tu odšel v Mendoza, od koder se je končno preselil v Bariloče. Leta 1954 je dobil iz domovine družino in se je tam kmalu osamosvojil. Leta 1958 je prodal v Bariločah svoje dobro vpeljano gostilniško podjetje in mesarijo. Kupil je kmetijo v El Bolsonu južno od Bariloč.

Ko prideš na posestvo Budinekovih, vidiš na vhodu napis: „Chacra Triglav“. Argentinski izraz „chacra“ pomeni posestvo, kjer se goje vse kmetijske panoge: poljedelstvo, živinoreja, sodjarstvo itd. to je približno kmetija, kot smo je bili vajeni doma. Na posestvu si je postavil lastno žago na kateri žaga svoj les. Žaga mu daje dober dohodek. V El Bolsonu dobro uspeva hmelj „lúpulo“, zato imajo tudi Budinekovi precejšnje nade, kar daje njegovi lepi dolini še bolj prijazno lice.

Ko Ti pišemo teh par vrstic „Dragi Vojteh“ bi hoteli poudariti, da si vesel vsakega slovenskega rojaka in ga vedno sprejmeš odprtih rok. Zgradil si lep planinski dom „Tabor“, kjer je prostora za nad dvajset

izletnikov in jim tam poceni nudiš prijeten počitek v tako zelo lepem kraju, obdanim z zasneženimi gorami. Vsak, ki Te je obiskal in ostal par dni pri Tebi, Te lahko občuduje, kako po trudapolnem delu ves dan, zvečer še vzameš kitaro in zapoješ par „okroglih.“

Tudi socialni čut imaš. Zavetišče dr. Gr. Rožmana Ti je hvaležno za vso dosedanje pomoč. Vemo, da se zavedaš, da je treba pomagati slovenskemu rojaku, ki je pomoči potreben.

Dragi Vojteh! Ostani zaveden narodnjak. Želimo Ti k Tvoji 70-letnici: zdravja, sreče in zadovoljstva, da bi še dolgo let kraljeval na Tvojem lepem posestvu, ki Ti je tako pri srcu.

ZA ZGODOVINO

Tito, Mihajlović in zavezniki

(Nadaljevanje)

Vse leto 1942 se je vršilo to prerivanje med britanskimi zahtevami po večjih četniških akcijah in Mihajlovićevim stališčem, da je njegov glavni sovražnik komunizem ter da bo obračunal najprej z njim, nato pa z okupatorji. Churchilla je jezila ta Mihajlovićeva „premetenost“ (foxy attitude), čeprav je bil povsem prepričan, da bo Mihajlović v trenutku, ko bi stopila zavezniška vojska na jugoslovanska tla, z vso silo udaril po okupatorju.

Stvari so dozorele v zgodnji pomladi leta 1943. V vasi Dolnje Lipovo, je imel Mihajlović 28. februarja nagovor na svoje vojake, ki jim je razložil svojo politiko. Britanci, je dejal, hočejo nakupiti srbsko kri in ohraniti svojo. Izjavil je, da sta kralj Peter in njegova vlada v Londonu v resnici v ujetništvu in da nimata prostih rok. Poudaril je, da so glavni sovražniki Jugoslavije komunisti in ustaši in da se je zato treba najprej boriti proti njim. Mihajlovićev govor je poslušal polkovnik Bailey, ki je kot nekdanji rudarski inženir v Srbiji govoril srbski in je seveda o njem takoj poročal v London. Čeprav je pozneje prišlo do spora, ali je bil ta govor pravilno dešifriran, je jasno, da je v Londonu ob tej vesti — počilo.

Britanska vlada je protestirala pri jugoslovanski in zahtevala, da ta dopove Mihajloviću, da je „skregan s stvarnostjo“. Jugoslovanska vlada, ki je o govoru seveda izvedela posredno po britanskih predstavnikih in ne direktno od Mihajlovića, mu je sporočila, naj revidira svojo politiko do Italijanov ter obljubila, da bo zvišana zavezniška pomoč, ko bo izboljšan zavezniški položaj na Srednjem vzhodu.

Britanska vlada pa je poleg tega skušala tudi doseči, da bi bila med oznanjem, ki ga je imel pod kontrolo Mihajlović in med onim, pod Titovo kontrolo, potegnjena demarkacijska črta, ki naj bi potekala po reki Ibar. Mihajlović se je temu odločno uprl, češ da britansko poveljstvo nima nobene pravice odločati, kje naj se gibljejo in zadržujejo njegove čete.

Od tu je šlo samo še navzdol. Kmalu po Mihajlovićevem govoru je v Titov glavni stan prispela prva britanska vojaška misija. Kapetan Deakin, član te komisije, je prvi poslal obsežnejše poročilo o položaju, ki ga je našel, toda čeprav je pravilno ugotovil, da Mihajlović nima nobene stvarne avtoritete nad Jevdjevićem in Djujićem, so se odnosi med Mihajlovićem in Britanci slabšali iz dneva v dan. Nekako istočasno je v Slovenijo prispel kanadski major Jones, za katerega pravi Roberts, da je postal ljudski junak. Deakin pa je tudi delal še danes nerazumljiv razloček med „hrvatskimi gverilci“ in komunisti.

Naslednji mejnik je bila kapitulacija Italije. Oba Tito in Mihajlović sta se pri zavezniškem glavnem stanu pritožila, da nista bila vnaprej o tem obveščena, ker je moralo biti zavezniškemu glavnemu stanu jasno, kaj se pripravlja. Tito seveda se nima dosti pritoževati, ker je itak odnesel levji delež plena. Italijanski poveljniki so namreč dobili ukaz, da se morajo predati zavezniškim, to je britanskim predstavnikom v Jugoslaviji. Tako so britanski oficirji odločali o predaji italijanske vojske in samo v Beranah v Črni gori, kjer je bil polkovnik Bailey, se je divizija Venezia predala Mihajlovićevim četnikom, vse drugo so pobrali partizani s posledicami, ki so nam vsem še predobro v spominu.

Pri opisovanju dogodkov ob kapitulaciji Italije, je Roberts, poleg anekdote o „junaku“ Jonesu, pogoltnil tudi druge ocvirke komunistične propagande. Tako piše, da so partizani tedaj povsem obkolili Zagreb in „ogrožali železniško progo Zagreb—Beograd“. Če bi bil Zagreb res obkoljen, bi bila pretrgana tudi proga. Govori pa tudi o težkih bojih, ki so jih imeli partizani z Nemci „za posest Slovenije“.

Še pred kapitulacijo Italije se je jugoslovanska vlada iz Londona preselila v Kairo, kjer je bila še bolj odvisna od britanskih virov in komunikacij. Britanska pomoč Mihajloviću je vse bolj pojemala in v eni zadnjih pošilk je prejel 15 zabojev dinamita, 8 britanskih pušk, 1 nemško Mauzerico z zdrobljenim kopitom, 1 italijanski lahki minometalec in nobene municije za puške, ne za minometalce.

Slednjič je 30. maja 1944 iz Mihajlovićevega glavnega stana tudi odšla britanska vojaška misija. Britanski major Jasper Rootham, ki je bil navzoč, piše, da je bil prizor nadvse dramatičen in ganljiv. „Takrat so nas, predstavnike velikega naroda“, piše Rootham, predstavniki nekega malega naroda, naučili kaj je takt in olika in kako se mora človek s ponosom in z dvignjeno glavo obnašati v nesreči, ki ga zadene...“

Zadnji udarec Mihajloviću je bil zadan 12. septembra 1944, ko je

kralj Peter slednjič klonil pod Churchillovim pritiskom ter pozval vse Jugoslovane, naj se pridružijo „osvobodilnemu“ gibanju „maršala Tita“. Mihajlovič sam je po maju 1944 še pošiljal svoja poročila v svet. Britanski glavni stan je njegova sporočila sprejemal, toda odgovarjal mu ni nihče več. Ko je bil skoraj leto dni po koncu vojne slednjič zajet in nato ustreljen, je bil to v resnici samo še anti-climax njegove osebne in — jugoslovanske tragedije.

Kdo je kolaboriral?

Ko so Churchilla opozorili, da je zavezništvo med cesarsko, kapitalistično Veliko Britanijo in komunistično Sovjetsko zvezo, nekam nenaravno, je odvrnil, da bi paktiral tudi s samim hudičem, če bi to pomagalo angleškemu narodu in pripomoglo k zmagi nad Hitlerjevo Nemčijo.

Očividno velja ena mera za „veliko“ Britanijo in druga za manjše narode, ki so se prav tako, ali pa še bolj neposredno, znašli v vojni s hitlerjevskim nacizmom, medtem ko jim je na vrat sedel stalinistični komunizem.

Niti med vojno, niti po njej, pa ni bil zadovoljivo definiran sam pojem „kolaboracije“. Bil je izmenično uporabljen s pojmom „kvizling“. Toda Quisling, je bil norveški oficir, ki je že deset let PRED izbruhom vojne deloval v korist Hitlerjeve Nemčije in torej spada v povsem ločeno kategorijo zavestnih izdajalcev, ne pa v kategorijo ljudi, ki so morali kasneje odločati med večjim in manjšim zlom ter so smatrali, da je nacizem manjše zlo od komunizma.

Uporabljajoč to merilo, to je merilo, po katerem je bil resnični kolaborant samo oni, ki je resnično verjel v takratno nemško filozofijo in se je zanj tudi boril, potem je mogoče reči, da so bili ustaši edini na jugoslovanskem ozemlju, ki jih moremo upravičeno imenovati kolaboraterje.

Roberts se ne spušča v tako analizo, pač pa ugotavlja osnovno dejstvo, da ni bila in ni nikjer dokazana kolaboracija med Mihajlovičem in Nemci, medtem, ko je dokazano, da sta imela vojvodi Jevdjevič in Djujić določene sporazume z Italijani, da pa ta dva nista bila pod neposredno in še manj učinkovito kontrolo generala Mihajloviča.

Roberts navaja dovolj podatkov, ki kažejo, da so bile VSE nemške ofenzive naperjene prav toliko proti partizanom, kot proti četnikom, čeprav so bili Nemci morda bolj prizadevni, kadar so preganjali partizane.

Maja 1943, je bil tudi napravljen edini nemški korak, ki bi ga mogli označiti za direkten poizkus doseči sodelovanje Mihajloviča. Polkovnik Friedrich W. Heinz, je na svojo roko stopil v stike s krajevnimi četniškimi poveljniki v Srbiji in jim ponudil sodelovanje. Heinz je v svojem poročilu nemškemu zunanjemu ministrstvu navedel, da je najprej govoril z dvema četniškima poveljnikoma, potem pa je v sobo stopil še tretji človek, ki pa se ni identificiral in ta da je ponudil, da bi se v okviru nemške vojske borila tudi posebna „Jugoslovanska legija“ sestavljena iz četnikov. Heinz sam ni

mogel potrditi, da je res govoril z Mihajlovičem, vsa zadeva pa močno smrdi po komunistični prevari, katere namen naj bi bil kompromitirati Mihajloviča.

Heinzova prizadevanja so ostala brezuspešna, ker je Hitler izrecno prepovedal kakršnakoli pogajanja z „banditi“ in nesrečni polkovnik bi moral celo priti pred vojno sodišče, pa ga je rešil šef nemške obveščevalne službe, znani Canaris.

Svoje sovraštvo do „banditov“ je Hitler pokazal tudi v mnogih sporočilih Mussoliniju, v katerih ga je rotill naj italijanske čete v Bosni in Dalmaciji uničijo Jevdjevičeve in Djujičeve četnike, češ da se ni mogoče zanesti nanje, ker bodo v danem trenutku vsi udarili po Nemcih in Italijanih. Da bi imel Mussolini kakršnekoli simpatije do četnikov, si je težko misliti, toda italijanska politika je bila pač nekoliko različna od nemške, saj so Italijani vseh mišljenj zmeraj skušali doseči, da bi bilo Jadransko morje samo — italijansko.

Ironija celotnega vprašanja pa je morda v tem, da kljub vsem mogočim obtožbam na račun Mihajlovičeve kolaboracije, Roberts ni odkril nobenih nemških virov, ki bi to brez vsakega dvoma potrjevali. Pač pa je odkril dokumentirane dokaze da so si partizani resno prizadevali doseči premirje z Nemci, ker so tudi oni videli glavnega sovražnika v Mihajloviču, ne pa v okupatorju. Tudi njihova prizadevanja pa so ostala brezuspešna, zaradi Hitlerjevega stališča, da je treba bandite samo pobijati, ne pa se z njimi pogajati.

Vse do zadnjih tednov vojne je namreč, kot Damoklejev meč, visela nad glavami jugoslovanskih komunističnih prvakov možnost, da se bodo na jadranski obali izkrcale zavezniške, to je britanske ali ameriške čete, ter da bodo med svojim prodiranjem v notranjost države, podprle nacionalistične, ali bolje desničarske elemente, s čemer bi seveda splavala po vodi „družbena revolucija“ in bodoča oblast Komunistične partije.

V času, ko njihov politični kapital v tujini še ni zrastel do take višine, da bi je Mihajlovič ne mogel več prerasti, so si zato tudi oni skušali zavarovati hrbet, ker so popolnoma pravilno, kot vse druge oborožene skupine v Jugoslaviji! —, računali, da bodo Nemci in Italijani lepega dne na en ali drug način odšli in potem šele bo prišlo do odločilnega spopada za oblast.

S tem namenom je Tito pooblastil tri svoje najzanesljivejše pomočnike, Djilasa, Popoviča in Velebita, da stopijo v stik z nemškim poveljstvom v Bosni. Šestanek se je vršil 11. marca 1943 v vasi Gornji Vakuf pri Sarajevu. Sprejel jih je general Benignus Dippold, poveljnik nemške 717. Pehotne divizije. Partizanski odposlanci so ob tej priliki predložili PISMENO izjavo svojega Vrhovnega poveljstva, da razen v samoobrambi ne vidijo nobenega razloga za boj proti Nemcem; da se hočejo boriti izključno proti četnikom; da je njihova propaganda usmerjena proti Moskvi, ker odklanjajo vsako povezavo z Angleži; da bodo Angleže napadli, če se bodo izkrcali v Dalma-

ciji; da pa se nočejo predati Nemcem, temveč samo skleniti premirje z njimi, da bi se lahko borili proti četnikom.

General Dippold je vsebino tega razgovora sporočil v Zagreb, kjer je bil nemški pooblaščenec, minister Kasche. Ta je dva tedna kasneje, 25. marca 1943 povabil iste tri partizanske pooblaščenca, Djilasa, Velebita in Popoviča, naj pridejo v Zagreb na nadaljna pogajanja. Vsi trije so prišli in to z *nemškim letalom*. Kasche je takoj stopil v stik z Ribbentropom in mu sporočil resnično priložnost, da se „prihrani nekaj naše krvi“. Izrazil mu je mišljenje, da je vojaška zmaga nad gverilci, četniki in partizani, nemogoča ter mu priporočil, da sprejeme partizansko ponudbo. Ribbentrop je odklonil, brez dvoma na zahtevo, ali iz ozira do Hitlerja in tudi ta pogajanja so padla v vodo. Bilo pa je izmenjanih več vojnih ujetnikov in takrat so Nemci, ne da bi vedeli, izpustili tudi Herto Has, ženo — Josipa Broza. Za njeno identiteto so vedeli samo trije Titovi poblaščenca.

Zaključek

Rekli smo, da je splošen učinek Robertsove knjige negativen. Ta negativnost izhaja iz dejstva, da so premalo ali pa sploh ne osvetljeni dogodki, ki so jugoslovanske narode in zlasti še srbskega in slovenskega, pripeljali na rob obupa in jih prisili, da izberejo manjše zlo. Brez tega razumevanja je sploh nemogoče podajati neko objektivno podobo celotnega razvoja, toliko manj, če se omejuje samo na odnose tujcev do tega razvoja.

Toda, kot je Jugoslavija protestirala proti tej knjigi, ker je pač v njej objavljen dokazni material o partizanskih pogajanjih z Nemci, tako ne more knjiga zadovoljiti protikomunističnih Jugoslovanov, ker je premalo poudarjen njen omejeni namen. Tujec, ki bo dobil knjigo v roke, bo spoznal njeno relativno temeljitost in jo bo odložil s prepričanjem, da je razvozljal jugoslovansko uganko...

Morda še nekaj zaključnih vinjet. Jugoslovanska vlada v Londonu je seveda stalno navzoča v Robertsovem pripovedovanju, čeprav — spet zaradi omejenega namena njegove knjige — stoji v ozadju kot nemočen opazovalec, ki niti ne razume, kaj se dogaja, niti je pri moči in zavesti, da karkoli spremeni in poseže v to dogajanje...

Kralj Peter, otrok, ki ga je svetovni vihar oropal očetovskega vodstva in pametnih svetovalcev — celo „oče“ Roosevelt je umrl pred končnim polomom — se je bolje „držal“, kot bi bilo mogoče sklepati po vsem, kar se je o njem govorilo in pisalo. Ko se je le predolgo upiral britanskemu pritisku naj pristane na vsa določila sporazuma Tito-Šubašič, mu je britanski zunanji minister Eden neceremonijelno zagrozil, naj ali pristane, ali pa naj se pobere iz Anglije.

In slednjič: Tito je pričakoval, da se bo poslednja bitka za Jugoslavijo bila na Alpah in Karavankah.

OPERACIJA KEELHAUL

(Ameriška domovina 15-3-74)

Te dni je izšla v založbi Devin Adair knjiga znanstvenika na Stanford univerzi Julija Epsteina z naslovom „Operation Keelhaul — the Story of forced repatriation“. Knjiga je sad dvajsetletnega študija o prisilni vrnitvi dveh milijonov antikomunistov, podprta z nešteti dokumenti.

Pisatelj, ki živi na pol ohromel v Palo Alto, Kalifornija, poudarja v svoji knjigi, da glavni povzročitelji enega izmed najtežjih zločinov v človeški zgodovini proti najbolj osnovnim človeškim pravicam in proti vsem obstoječim mednarodnim zakonom niso bili nacisti ali komunisti, pač pa vojaške oblasti Zapada. Žrtve tega zločina niso bili samo vojaki in civilni begunci, ampak celo nebegunci. Nihče od njih se ni boril proti zaveznikom, edini njih greh je bil njih antikomunizem.

Na podlagi jaltskega dogovora so vojaške zavezniške oblasti izdale povelje pod šifro „Operacija Keelhaul“, ki predvideva prisilno repatriacijo (vračanje v domovino). V Evropi je bilo anglo-ameriški vojski naročeno, da mora vsa one, ki bi se repatriaciji ustavljali, postreliti.

Kot slovenskim domobrancem so zavezniki tudi 900.000 ruskim vojakom generala Vlasova, ki so ob koncu vojne podpirali podtalno gibanje proti Nemcem na češkoslovaškem, obljubili, da ne bodo nikoli izročeni Sovjetom.

Ko so ti spoznali prevaro, so si mnogi vzeli življenje, nekatere so zavezniki postrelili, mnoge nečloveško pretepali, med hrano so jim mešali razna mamila.

Da spopolnimo sliko, ki nam jo da pisatelj, naj pripomnimo, da so bili priča te žaloigre na Koroškem tudi naši begunci. Po pripovedovanju pokojnega kanonika dr. Kraljiča so matere svojo malo deco metale v reke, da ne bi otroci prišli v roke sovjetski vojski; pravoslavnim škofom-beguncem niso ustregli niti zadnje skromne želje, da bi jim dovolili par ur, da se pripravijo na smrt.

Pisatelj J. Epstein je odkril dokument čisto slučajno. Pregledoval je vojaško knjižnico v Alexandria, Va., material, ki obravnava pokol v Katynu. V seznamu knjižnice je odkril, da ista hrani dokument z naslovom „Prisilna repatriacija sovjetskih državljanov — Operacija Keelhaul“. Ko je zahteval, da pogleda dokument, so mu odgovorili, da je ta dokument prišel po motoma v seznam, ker je dokument strogo tajen „top secret“. Posredovanje poslanca Johna M. Ashbroka iz Ohia ni uspelo. Tudi sodišče je njegovo zahtevo zavrnilo, edino William Douglas od Vrhovnega zveznega sodišča je glasoval za Epsteinovo zahtevo. The New York Civil Liberties Union je tedaj vložila novo tožbo, opirajoč se na zakon Prostost za informacije. Prava da je trenutno pred apelacijskim sodiščem.

Naj bo štetu v dobro Amerikancem, da skušajo zadevo prikriti, dočim je angleško zunanje ministrstvo pred časom Socialnemu odboru v Rimu odločno zanikalo, da bi bili slovenski domobranci prisilno vrnjeni v domovino.

Pisatelj zaključuje, da nikdar priznan in za to nekaznovan zločin še vedno zastruplja odnose med Ameriko in milijoni ljudi, ki živijo pod komunistično tiranijo.

O žalostni usodi vrnjenih poročila Solženicina v svoji knjigi „Gulag Archipelago“: „Velika večina vrnjenih je umrla v prisilnih taboriščih. Kolikor jih je še ostalo, čakajo smrti na skrajnem severu“.

Če primerjamo usodo teh nesrečnikov z vrnjenimi domobranci, je jasno, da so Tito in slovenski komunisti visoko nadkrilili okrutnega Stalina. Naj samo omenim za zaključek, kaj misli Solženicin o tem zločinu in politiki zapadnih zaveznikov:

„Roosevelt in Churchill sta proslavljana v svoji domovini kot zgled velikih državnikov. V sovjetskih ječah pa se jetniki čudijo njuni kratkovidnosti in neumnosti.“

Poskus dobiti uradne dokumente o vračanju Slovenske narodne vojske, v katero je slovenski parlament 3. maja na zborovanju na Taboru v Ljubljani preimenoval Slovensko domobranstvo in vse ostale nekomunistične oborožene sile na ozemlju Slovenije, iz uradnih arhivov Velike Britanije doslej ni uspel. Tudi morebitna zadevna poročila v arhivu ZDA so še tajna. Tudi v Sloveniji skušajo vse vesti o tem zatreti in množični pomor gladko zanikavajo, četudi vsaj starejši rod zanj ve.

Ko je pokojni načelnik verske komisije v Sloveniji J. Kocijančič bil pred leti v Clevelandu, na vprašanje, kako so mogli napraviti tako strašno „politično napako“ in pomoriti 12.000 ljudi že po svoji zmagi dejanja samega ni zanikal, ampak ga je skušal opravičiti z nevarnostjo pred ameriško-britanskim nastopom proti Jugoslaviji, ko se je ta upirala zahtevi, da se umakne iz Trsta. Zadeve ni maral podrobno razložiti, ko je spoznal, da je po nepazljivosti že tako preveč povedal. Vendar dejanja samega ni skušal več zanikavati ali tajiti. Vedel je tudi, da sta v Clevelandu dve živi priči teh pomorov, ki jima je uspelo pobegniti iz množičnih grobov v Kočevskem Rogu.

Vprašanje, kdo ima krvave roke in kdo je kriv pomora okoli 12.000 slovenskih mož in fantov, ki niso zakrivali nič drugega, kot da so se uprli komunističnemu nasilju, je razrešeno in podprto s potrebnimi dokazi. Franci Sterle, ki je zadnjič o tem pisal v TV in so njegovo pisanje ponatisnili v Chicagu, lahko vse te dokaze dobi, če mu je kaj do resnice. Morda je eden tistih, ki jim je strašno nasilje komunistov v Sloveniji med revolucijo in po njej neznano, kot je Stalinovo nasilje neznano sedanjemu rusku rodu, kot je ugotovil nedavno v Moskvi ruski pesnik Evgenij Jevtušenko.

Velikonočna misel, smisel duhovne poglobitve

Vsem članom Zveze Tabor in njihovim družinam!

Ko to pišem smo sredi postnega časa. Razmišljamo človeško zaslepljenost, napuh in sebičnost, ki so v glavnem vzrok nedoumljivi človeški hudobiji; razmišljamo pa tudi neizmerno božjo ljubezen do človeka. Oboje je tako čudovito izraženo v Liturgiji Velikega tedna. Postni čas, čas pokore, zatajevanja in duhovnega prenovljenja, prihaja in odhaja. Postni čas je čas resnega razmišljanja o naših ciljih, zlasti o našem končnem cilju, večno življenje. Postni čas je čas, ko se znova in znova zavedamo, da je duhovna prenovitev, duhovna poglobitev delo in skrb ne samo za postni čas, ampak je to delo za vse življenje.

V božični misli sem nekako nakazal, ali bolje, priporočal program našega praznovanja 30 letnice krute smrti naših ljudi. 30 let je dolga doba, in vendar komunizem še vedno gospodari na naši lepi slovenski zemlji. Božji mlini meljejo počasi a gotovo, vendar se mi vsiljuje misel, da bi mi lahko malo pospešili, da bi se božji mlini hitreje zavrteli in zmleli komunizem. Kako? O tem bi lahko imeli dolgo debato, a dejstvo je, da nedolžno prelite krvi naših mučencev ne izrabljamo kot bi jo morali. Vse preveč govorimo o idealih naših mučencev in vse premalo po teh idealih živimo. Ko bi mi in tisti, ki so z nami, uravnavali vse naše življenje po teh idealih, s krvjo prežetimi idealii, sem gotov, da bi s tem največ koristili sebi in narodu doma, ki še vedno čuti težo komunističnega jarma. Vsi, lahko bi rekel celoten svet, in mi smo del tega sveta, se potaplja v versko brezbriznost, versko mlačnost in usmerja svoja življenja po materialističnih idealih. Ki vodijo dosledno v komunizem. Po mojem mnenju, USA je klasičen primer. Kdor je prebral knjigo Tito, Mihačlovič in zavezniki (Walter R. Roberts) lahko vidi kako načrtno, dosledno in diplomatsko so temne sile delovale za upostavitev komunizma v Jugoslaviji, — Sloveniji. Kako važno bi bilo, ako bi se nekdo našel in prestavil to knjigo v naš jezik in potem napisal knjigo — dokumentarno knjigo o slovenskem komunizmu in naših žrtvah.

Duhovna prenovitev — duhovna poglobitev nas samih in naših družin, naj bi bila prva in osnovna priprava za praznovanje tega pomembnega dogodka. Veliko se govori, poudarja in piše o tem, le koliko je dejanske prenovitve. Vsako soboto darujem sv. mašo k našim žrtvam (in zanje ako potrebujejo!), naj bi oni za nas posredovali in izprosili za nas močne in neuklonljive vere, da bi v tej veri dokazovali svetu, kaj je komunizem in njega posledice. Osebo sem prepričan, da je velika večina, naših mučencev, ako ne vsi, že v nebesih, torej so svetniki, dasi ne proglašeni, torej so naši priprošnjiki v nebesih, in tega se po mojem vse premalo zavedamo in vse premalo izrabljamo. Vsako soboto se v duhu, po daritvi sv. maše —

po Kristusu in v Kristusu, povezujemo v eno nepremagljivo armado, v kateri so naši oficirji, naši vodniki, naši mrtvi, a vendar bolj živi kot kdajkoli poprej. Ali ni to dejstvo vredno globokega razmišljanja, ali ni to dejstvo za nas vse, razkropljene po vsem svetu, vir duhovnega prepoveda, vir duhovnega navdušenja, prav ta zavest, da smo eno v Kristusu. Prev lepa hvala vsem ki so poslali darove za Sv. Maše; Sv. Maše se bodo darovale tudi brez darov, saj darove dajem v dobre namene.

Duhovna poglobitev je ravno v tem, da sprejmemo Kristusa v celoti, ne samo tisto kar nam prija, ne samo Vstalega, zmagoslavne Kristusa, ampak tudi trpečega, križanega Kristusa. Kristusa moramo sprejeti kot on sam pravi: „Jaz sem pot, resnica in življenje!“ To se pravi, da vse svoje življenje, vse svoje delovanje in mišljenje uravnavamo po Kristusu in v Kristusu, da uporabljamo, pogosto, ne samo priložnostno, vire moči in življenja — zakramente. Teoretično je to silno preprosto, praktično pa je precej drugače. Lahko je imeti vero, lahko je priznati Boga, težje, veliko težje pa je vero živeti. Ko je Kristus samo obljubil Sveto Euharistijo, so Judje godrnjali: „Trda je ta beseda, kdo jo more poslušati?“ (Jh. 6, 6). Vero živeti pomeni obroditi sadove, ki bodo dokazovali da živimo iz vere. Sadovi vere, zunanji znaki vere so nujni. Kristus sam nam to pokaže v priliki, ki jo beremo pri Sv. Luku: „Nekdo je imel smokvino drevo vsajeno v svojem vinogradu in je prišel iskat sadu na njem, pa ga ni našel. Rekel je vinogradniku, glej, tri leta je, odkar hodim iskat sadu na tej smokvi, pa ga ne najdem. Posekaj jo torej, čemu še zemljo izrablja? Ta mu je odgovoril: Gospod, pusti jo še to leto, da jo okopljem in ji pognojim, če obrodi sad; če pa ne, jo boš potlej posekal“. (Lk. 13, 6-9). Čudovit primer o nujnosti stalne duhovne poglobitve, le malo se zamislimo v to zgodbo in jo aplicirajmo nase, morda izrabljamo zemljo vse preveč, brez sadov. Sveti Jakob nas opominja v svojem Listu: „Kakor je namreč telo brez duše mrtvo, tako je tudi vera brez del mrtva“. (Jk. 2, 26). Naše življenje mora biti izraz naše vere, vero moramo živeti, ne samo imeti, ampak dejansko živeti in to ni vedno lahko. Prav gotovo ni bilo lahko za naše mučence ko so umirali in molili za svoje preganjavce. Vero imeti in vero živeti, in ker smo ljudje s človeškimi slabostmi, zato je duhovna poglobitev stalno delo, začne se s krstom in se bo končalo s smrtjo. Kristus nam je dal močne vire, Zlasti Sv. Euharistija in zakrament pokore, da to potrebno borbo nadaljujemo in jo uspešno končamo, da pri tem ne omagamo, kajti težave, ovire in neprilike so velike in mnoge. Ko sem bil v februarju v Rimu in smo imeli skupno sv. Mašo v Katakombah, človeka res prevzame vera teh prvih kristjanov, kaj vse so žrtvovali, kako so res vero živeli in zaradi vere tudi umrli. Spomnil sem se tudi naših mučencev, saj so oni tudi zaradi vere umirali in sem prosil mučence v katakombah pokopane, naj nam izprošijo, da bomo kmalu lahko tudi mi romali v naše katakombe in se v veri utrdili, prenovili in poglobili. Morda se vse premalo

zavedamo, da naša borba proti komunizmu bo uspešna le, ako se borimo proti tej največji zmoti vsega časa, z življensko vero, ali bolje s tem, da vero res živimo.

Verska mlačnost in brezbržnost, ki danes preplavlja svet, je najglasnejši zagovornik komunizma. Ko krščanski principi niso vodilo v družbi, družba postaja korumpirana, nepoštena, nemoralna, in s tem pomaga komunizmu na oblast, zlasti še, ko najvišja oblast sledi nekrščanskim principom. O tem veliko slišimo in beremo in precej jasno vidimo tudi sadove, Mane, Tekel, Fares! Trudimo se z vsemi silami, da nas ta verska mlačnost — rak — ne preplavi, da ne bomo postali le priložnostni kristjani, ki sicer versko živctarijo in sicer le v toliko, koliko ne ovira njihovega stremljenja za uživanjem in komodnostjo. Plavajmo proti toku, ne s tokom!

Na Veliki Petek je Kristus umrl na križu, sam brez greha, popolnoma nedolžen, iz ljubezni do nas in našega odrešenja. Premagal je smrt. Tri dni je Njegovo truplo počivalo v najetem grobu in tretji dan je zmago-slavno vstal, in z vstajenjem dokazal, da naša vera v Njega in naše življenje po njem, ima svoj cilj, poroštvo in končno zmago. Brez Velikega Petka ni Velike Noči; brez trpljenja ni zmage, ni vstajenja. Veliki Petek in Velika Noč se čudovito dopolnjujeta, in Kristus, in tisoči, rekeli bi milijoni tistih, ki so Kristusu sledili so to dokazali in še danes dokazujejo. Naj Liturgija Velikega tedna, ki je tako čudovito lepa in pomembna, ker tako jasno dokazuje božjo ljubezen do človeka na eni strani, in človekovo hudo-bijo na drugi, nas vse navduši, da se resno poglobimo v versko prenovitev nas samih in naših družin, in s tem se najbolje pripravimo na proslavo zmage, da nam bi 30 letnica vcepila v naša srca ideale prežete s krvjo naših junakov. Živimo vero, naj naše vsakdanje življenje, ne glede kie smo ali kaj delamo, bo sad te vere. Naj nam vsem naši svetniki v nebesih, naši prijatelji, pomagajo, da spoznamo to nuinost duhovnega pre-roda, in naj nam pomagajo, da bomo dosledno, brez vsakega oklevanja sledili Kristusu, kljub vsem težavam in oviram. Naj nam pomagajo, da se bomo vedno in povsod živo zavedali tistih idealov, ki so lajšali njihove zadnje ure mučeništva. Izrabimo nedolžno prelito kri, zahvalimo se njim za to največjo žrtev, in jih prosimo dnevno, naj nam kažejo pot in nas krepijo, da na tej poti ne omagamo, zlasti še, ako bomo postavljeni v podobne položaje. Naj vsak član naše Zveze trdno sklene se orijeti Kristusa v celoti in živeti to vero v Kristusa in ne samo verovati.

Naj Vstali Kristus Vas vse in vse Vaše družine, napolni z nebeškim blagoslovom in posebnimi milostmi v Vašem stremljenju po verski prenovitvi in verski poglobitvi.

Vsem prisrčen pozdrav

Fr. Gaber

ALELUJA!

Bratje: 33 let je minulo od tistega nesrečnega aprila, ko je razdejanje prišlo nad našo domovino. Čeprav potisnjeni ob tla smo tedaj ostali močni in pripravljeni na vse žrtve za narodov blagor, ker smo bili prepreni z duhom idealizma.

Čas je šel svojo pot; tisoči so bili žrtvovani vprašanje pa je, kje stojimo danes mi. Da, primerno je, da na ta dan, ki ga nam je dal GOSPOD postrgamo stari kvas in ugotovimo, če smo še v stanju postati novo testu, ki naj prekvasi nas in nam da moči vztrajati in živeti za tiste ideale za kateri so naši bratje umrli.

Z željo, da bi letošnja Velika moč prinesla Vam in Vašim dragim obilo duhovne moči, Vas vse iskreno pozdravljamo z

borčevskim pozdravom

za gl. odbor
FRANCE GRUM

RAZNE VESTI ZVEZE IZ DRUŠTEV „TABOR“

Priprave za 30-letnico spominske proslave „Vetrinjske tragedije.“ — Glavni odbor Zveze Tabor je sprejel predlog, da se bo vršila glavna spominska proslava 30-letnice Vetrinjske tragedije šele dne 4. julija 1975., ker imajo v ZDA tri dni proste in da se tako omogoči boljša izvedba in je tudi možna večja udeležba na proslavi. Vse društvene proslave v ZDA se bodo to leto omejile le na skupno sv. mašo. V pripravah so programi za 30-letnico. Za to priliko bo izšel tudi dodatek Bele knjige.

Spomenik

V spominski kapelici v Washingtonu bo v kamen vsekana plošča, ki bo nosila imena naših padlih velikanov kot: dr. G. R. Rožmana, Dr. M. Natlačena, gral. L. Rupnika, dr. L. Ehrlicha in 30 tisoč žrtev komunizma. Plošča bo odkrita 26. maja 1974.

ZAVETIŠČE

Žrebanje „rife“ za slov. zavetišče t. j. slike slov. umetnice Bare Remec „Motiv iz Bariloč“ je bilo 29. marca 1974. Izžrebana je bila številka 577, ki jo je imela ga. Marjetica Mavrič roj. Šabič iz San Martina.

Kakor druga leta je tudi letos odbor zavetišča priredil na cvetno ne-

deljo, 7. aprila 1974, prijateljski asado. Radi letnih počitnic in malega časa za pripravo je letos odpadel tradicionalni „velikonočni štant“ Zveze slov. mater in žena. Udeležba je bila zadovoljiva in so gostje z veseljem ogledovali napredek pri gradnji te prepotrebne stavbe.

Občni zbor Zavetišča je predviden za 30. junija 1974 v slov. hiši ob 10.30 uri. Točneje bo javljeno v časopisih kasneje.

NAŠI MRTVI

UMRLI SO:

Emil Savelli 22. januarja 1974 v Brazilu. Pokojni je bil domobranski častnik na Primorskem.

Dr. Ignacij Lenček, 11. aprila 1974 v Gradcu — Avstrija, v starosti 67 let. Dr. Lenček je bil vrhovni kurat slovenskega domobranstva.

Stane Kožar je po dolgi bolezni preminul v starosti 47 let v Buenos Airesu. Pokojni je bil eden od najmlajših slovenskih domobrancev.

Ohranimo pokojne v dobrem spominu.

F. S.

Hlapčevanje — slovenska tradicija

*„Kdor ponižuje se sam,
podlaga je tujčevi peti!“*

Velik Slovenec, škof Anton Martin Slomšek, je za slovenski narod naredil mnogo več, kot katerikoli njegovih vrstnikov; je govoril v svoji pridigi v sedaj že ponemčeni vasi Blatu na Koroškem o spoštovanju materinega jezika.

Ne vem kakšen jezik je uporabljal pri urejevanju svojih uradnih poslov s cerkveno in politično avtoriteto, to za nas tudi ni važno. Važno pa je dejstvo, da je prenesel svoj škofijski sedež v Maribor, in da je bil kot tedanja izjemna avtoriteta zaveden Slovenec. Prav gotovo ne iz želje po povišanju, temveč iz spoštovanja do materinega jezika, jezika hlapcev, de-

kel in kmetov... Ne pozabimo dejstva, da so še v „jugoslovanski“ Ljubljani „boljši“ krogi uporabljali za svoj občevelen jezik nemščino (n. pr. pri Slamiču). Ne pozabimo dejstva, da ako bi „primitiven“ slovenski kmet postal čez noč „kulturni“; potem bi lahko že davno rekli o slovenskem narodu s Cankarjem: — „še sveče bi mu ne mogli prižgati...“

Jezik je za razumevanje med različnimi ljudmi, različnih jezikov. V velikem svetu je čisto naravno, da uporabljamo tuj jezik, ker po slovensko nas ne razumejo. Če se nam pri tem včasih malo „zaleti“ in svoje ime napišemo v jeziku v katerem nad devedeset odstotno govorimo, ni nujno, da bi to že bilo primerno za osebno obračunavanje s človekom, s katerim politično ne soglašamo. Ne smemo biti namreč tako „ozki“ da se spodtaknemo ob take ljudi „spodaj“, ne pa ob tiste „zgoraj“, na vrhovih lestvice, ki se kot čistokrvni Slovenci podpisujejo v angleško-latinskih deželah po nemško ali italijansko, ali pa s črkami, katerih slovenska abeceda nima.

Vsak ima in mora imeti pravico do svojega prepričanja; isto pravico pa mora priznavati drugemu. N. pr. Kdor izmed Slovencev smatra, da je najboljši izhod za Slovence v Jugoslaviji (katera po mojem prepričanju kot demokratična država v anglosaksonskem smislu, obstojati ne more, pred odhodom vsaj treh generacij v večnost) in pri tem ne misli, da bi mu v taki Jugoslaviji našili na rame epolette, ali pa njegove simpatije nagradili z dobrim položajem; je poštenjak, katerega se mora spoštovati.

Isto velja za Slovenca, ki misli, da je že skrajni čas, da bi Slovenci že enkrat prišli ven iz otroških let in pubertete in se nehali držati za krila „materič“ Avstriji, Italiji, Madžarski in Jugoslaviji in da bi — kot nekulturna afriška plemena — postali na „svoji zemlji, svoj gospod“! Dolžiti take ljudi, da niso „sposobni misliti s svojo glavo“, ali da so — ali smo — taki „maloštevilni Slovenci“ (kdo nas je štel, ne vem) tisti „ki se nam kolca po K. u. K. Avstriji ali „katoliški“ Italiji. (Kaj pomeni K.U.K. ne vem, ker sem se rodil v Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, Makedonci pa še imena niso bili vredni.) Namreč med tistimi, ki sem jim „kolca po K.u.K. Avstriji in „katoliški“ Italiji in med prvimi, je ena in ista vez, kateri pravimo —: hlapčevstvo!

Del slovenske narodne noše je tudi pisan parazol (dežnik) različnih barv, pod katerim vedrijo ali pa se senčijo slovenski politični ljudje različnih barv ali struj, vedno samo, in to samo v „interesu naroda“! „Barve za njih niso vedno važne; smisel dežnika je važen: ker „narod“ čuva pred dežjem in soncem. Po viharju se običajno prikaže mavrica, katera simpatično spreminja barvo, kakor ljudje, ki so pod „parazolom“ prevedrili viharje in mislijo, da jih bo fatamorgana v mavrični barvi pripeljala v zaželeno oazo... Vsi tako vročični politični prividi bodo po iztreženju pokazali samo realistično stvarnost v podobi puščave.

V „Taboru“ št. 11-12. 1972 pod kolono: Različni pogledi, sem z zanimanjem bral članek g. Jože Lovrenčiča pod naslovom: Novo hlapčevanje (po

mojem mnenju bi bilo primernejše reči: Staro hlapčevanje v novi obliki — op. pisca).

G. Lovrenčič odgovarja g. Lojzetu Zajcu. Kar v članku g. Lovrenčiča obžalujem je to, da osebno obračunava s človekom drugačnih nazorov. Očitati komu, da ne pozna ali se ni učil slovenske zgodovine, ni primerno, ker so nam v bratski Jugoslaviji utepali v glavo zgodovino Srbov in ne Slovencev. Kjer je bila slovenska zastava prepovedana in smo otroci „klerikalnih“ staršev v šoli jasno občutili diskriminacijo „liberalnih“ učiteljev, ali če hočete tedanjih „slovenskih hlapcev!“

Verjamem, da mnogi ne poznamo dovolj slovenske zgodovine, niti ne dovolj Prešerna, Gregorčiča, Janeza Evangelista Kreka, bratov Kuharjev, (klerikalnega politika in duhovnika v Londonu med zadnjo vojno dr. Alojzija Kuharja in Lovrenca Kuharja (Prežihov Voranc) enega izmed vodilnih komunistov med revolucijo v Sloveniji) itd. Slišal sem svojega očeta, ki je govoril o velikih slovenskih možeh, ki so delali za narod: Dr. J. E. Krek, dr. Korošec, dr. Šušteršič, dr. Lampe (Zadnja dva nista iz zveličavnega občestva dobe naših očetov in jih je moj oče štel tja kamor so spadali, brez politične slepote...) Vemo nekaj tudi o Cankarju, ki je o Slovencih zapisal — „Za hlapce rojeni; za hlapce vzgojeni; gospodar se menja, bič pa ostane...!“

In šel je še globlje v naš čas, ko je zapisal: — „Gledal sem jih, kako so šli k litanijam, moliti Krista v njih očeh pa je bilo blato. — Pobeljeni grobovi...“

Ali niso v bratski Jugoslaviji iz šolskih knjig trgali Cankarjeve spise, v katerih je poveličeval „nebesa pod Triglavom?! „Torej je bil Cankar separatist, samoslovenec!“

In Prešeren je zapisal: — Bahači čveteró bolj mnóžnih Sláve rodov.
Čeh, Polják in Ilír, Rús svój 'zobraziti jázik,
Njích le mogóčni ga ród ima právíco písát;
Béli Hrovát, Rusnják ne, Slovák ne, s Slovénci
ne drúgi,
Tím gré Sláve pesám, lájati, táce lízát.

Poezije Dóhtarja Francéta Prešérna, v Ljubljani. Natísnil Józef Bláz-ník, 1847.

Res so Hrvati imeli škofa Josipa Juraja Strossmayerja (če sem prav informiran on ni bil Hrvat) kot smo imeli Slovenci Žiga Zoisa, Bleiweisa, Valvazorja, ki tudi niso bili Slovenci...

Ali res ne razumemo Gregorčiča in njegovega „Hajduka“, v katerem pravi „Prost mora biti, prost, moj rod, na svoji zemlji svoj gospod...“! Potem smo imeli legije kulturnikov, ki so bili veliki kulturniki, pa strašno maihni ljudje; ki so — kot pesnik Oton Župančič — peli vsem režimom od kralja preko okupatorjev (Župančič je med okupacijo javno pozdravil po

fašistično brez potrebe) do in vključno Tita! In da ne pozabimo na naše številne kulturnike v zdomstvu, med katerimi je vedno večje število tistih, ki zavzemajo vlogo Otona Župančiča, ki v 28. letih emigracije niso producirali nobene zgodovinske dokumentacije o poteku slovenske revolucije, ne da bi ustvarili ali vsaj napisali tisto, kar so komunistični „zgodovinarji“ zamolčali: n.pr. Franček Saje Belogardizem), sin liberalnega očeta, ultra klerikalnega študenta; ustanovitelja in predsednika Katoliške akcije (komunisti so jo imenovali „fašistično akcijo“) v Prečni pri Novem mestu... Ali bivši tajnik škofa Rožmana dr. Metod Mikuž: Zgodovina Narodno osvobodilne borbe“ in drugi. Ekstrem ni največje zlo! Največje zlo so menjajoči se ekstremisti, heretiki, janičarji, ali kot pravijo danes doma: „Ni večjega zla, kot spreobrnjen klerikalec!“

G. Lojze Zajec ima prav, da je spomenica Narodnega odbora „Novo hlapčevanje“, katero pa ne bi bilo tako odločno, ako jo ne bi napisali „voditelji“ slovenske politične emigracije. S to spomenico so osmešili še tiste, ki so še vedno videli v NO predstavništvo, ki nas je pripeljalo v Vetrinj in so še upali, da bodo le spravili na svetlo sezname iz Vetrinja vrnjenih domobrancev, katere tri izvode morajo imeti, ali vsaj vedeti, kje se nahajajo. Seznamov prav gotovo ni dobil v roke kakšen „primitivec“, da ne bi poznal njih vrednosti. Nastane seveda vprašanje: Kje so? Kdo jih ima? Kaj je vzrok, da se jih ne objavi? Ni treba biti nikomur brihten, da se ne bi zavedal, da so Titovci za take sezname pripravljeni plačati visoko ceno v tuji valuti in si legalno lahko zagotovijo preprečenje kopiranja, odnosno objave istih. Da bi se seznamu enostavno izgubili, za tako neumne pa le nismo imeti tistih, ki so jih imeli v rokah. Vraščanje zopet nastane: Ali je „izguba“ seznamov trgovska, politična ali ideološka? Zanj je prav lahko po konkordatu in ker smo Slovenci rojeni hlapci, in moramo zopet „verovati“ — ali bi morali „verovati“ kot nekoč... Iz emigrantskega časopisa že veje „sveži“ duh zatohlosti in hlapčevstva polpretekle dobe v novi obliki...

G. Lovrenčič stavlja vprašanje g. L. Zajcu po točkah. Že v prvi točki pa pove, če je Jugoslavija bila pripravljena braniti Slovenijo, 1. 1941. Če prav razumem, je bilo ravno obratno. Slovenski vojaki bi morali braniti „južne brate“, Slovenijo, Jugoslavija ni imela načrta braniti...

Slovenci smo izgubili samostojnost v revoluciji pred pokristjanjenem (Leta 772). Prešeren o tem govori v pesmi „Krst pri Savici“. Od tedaj naprej nismo bili več samostojni. V stoletjih so nam vcepili hlapčevstvo v meso in kri; le od časa do časa se je v našem narodu dvignil upor, zlasti v kmetijskih puntih, katerim je vedno manjkalo „presvetlencev“. Boljša družba je bila vzgojena v tujih šolah in v hlapčevstvu gospodarjem, od katerih so ponižno čakali drobtinice... Ajdovski gradec se je ponovil v Vetrinju! Kmečki punti so bili zadušeni, narod pa še ni izginil. Matijo Gubca so v Zagrebu „kronali“ in raztelesili in tedanji hrvatski ban je bil tudi katoliški

škof. Torej združena cerkveno-politična avtoriteta! Ali ni bil tudi general Rupnik — naš Matija Gubec — tudi mrtev „raztelesen“ po politični in cerkveni avtoriteti? Se zgodovina ponavlja — ali ne??

Ali smo Slovenci v Jugoslaviji enakopraven narod? Zakaj je bila prepovedana slovenska zastava? Ali niso bili Slovenci najhujši preganjalci slovenske zastave? Od časa domobrancev se spominjam fanta, ki je izgubil domobranksko kokardo, tedaj samo slovensko zastavico in ga je stari borec Lojze Slak iz Trebelnega (nisva bila nič v sorodstvu) vprašal, kje ima zastavo. In fant mu odgori „da jo je izgubil“.

„Za kaj si pa ne preskrbiš druge? V stari Jugoslaviji so nas radi izobešanja slovenske zastave pretepali žandarji. Sedaj ko se pa pod njo bori-mo, se tega niti dovolj ne zavedamo...!“

(Sledi)

DAROVALI SO:

Darovali za invalidski sklad:

Hamilton — Kanada (v dol.)

J. Pust	20.—
J. Cerar	20.—
L. Zidar	10.—
D. Zabukovec	10.—
T. Malavič	10.—
I. Palčič	10.—
J. Grebenc	10.—
L. Kastelic	10.—
A. Plut	10.—
M. Matković	5.—
Razinger Blaž (pesov)	20.—

Tiskovni sklad gl. Tabor:

N. N., L. del Mirador	40.—
N. N., L. del Mirador	100.—
Malenšek Janez	20.—
Langus Milan	40.—
Odbor DSPB Tabor, Arg. .	7.—
Japelj Anton	25.—
Buda Stane	150.—

Tiskovni sklad Zveze Tabor:

Stanko Mrak — ZDA (dol.) 5.—

Za zavetišče:

Maček Marija	200.—
Dr. Hanželič Rudolf	500.—
Mehle Francka-Franc	100.—
Hladnik Nace	200.—
Zakrajšek Marica	50.—
Prodaja „rife“	1.950.—
Razni dohodki	120.—
Repar Jože	76.—
Novak France	172.—
Amon Janez	500.—
N. N.	106.—

V spomin na pok. mamo:

Buda Stane	200.—
------------------	-------

V spomin na pok. Kožar Staneta:

Tomaževič Lovro	100.—
-----------------------	-------

Ob svoji 70-letnici:

Amon Marija	70.—
-------------------	------

Odbor Slovenskega zavetišča

ima v prodaji slovenski prevod

„MARTIN FIERRO“

Vsaka slovenska hiša naj ima slovenski prevod

Cena 60 pesov.

Z nakupom podprete zavetišče

VSEBINA

Lamento comunista	81
Mučenik, ki ga nihče ne mara (Fr. G.)	82
Gospod „tovariš“ Franc Šetinc — in Žužemberk (F. Slak)	84
Za 30-letnico Grčaric (J. Sladič)	90
Bela knjiga (F. Košut)	92
Naši možje	94
Tito, Mihajlović in zavezniki	98
Operacija Keelhaul	103
Velikonočna misel, smisel duhovne poglobitve (F. Gaber)	105
Iz društev	108
Naši mrtvi	109
Ilipčevanje — slovenska tradicija (F. S.)	109
Darovali so	III

Correo
Argentino
Sucursal
J. L. Suárez
(B. A. S.)

TARIFA REDUCIDA

Concesión Nº 8133

FRANQUEO PAGADO

Concesión Nº 2619